

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. črk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.186,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Narodna znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Rudarska stavka končana

Po ponovnem posredovanju ministra dr. Ulimanskega je TPD pristala na pogoje, ki so rudarje napotili, da so končali svojo drugo gladovno stavko

Ljubljana, 15. avgusta. Agencija Avala poroča: Včeraj je ministar za šume in rudnike dr. Ulimanski ponovno razpravljal s predstavni-ki delavstva in TPD o socialnem položaju, v katerem se nahajajo tr-boveljski rudarji. Prizadevanje g. ministra dr. Ulimanskega je po ur-vednosti TPD imelo končno uspeh, ki je omogočil, da so delavski de-legati in predstavniki strokovnih in političnih organizacij stavojoče delavstvo odvrnili od nadaljevanja stavke. Danes ob 8. zjutraj so ru-darji v Trbovljah, Zagorju in Hudi jami zapustili rove in je smatrati stavko za zaključeno. Red in mir se ni nikjer kalil.

Orkan je v Beogradu neusmiljeno pustošil

Zahteval je tudi sedem človeških življenj, dočim nekaj ljudi še pogrešajo — Stvarna škoda gre v milijone

Beograd, 15. avgusta. p. Med včerajšnjim orkanom, ki je divjal nad Beogradom, ni trpelo samo mesto, temveč tudi okolica. Ta-ko je v Zemunu veter prevrnil tri tovorne vagona. Bil je tako močan, da je prevračal ljudi, ki jih je ujel na ulici. Izpred kavara je veter odnesel večje število miz in stolov in jih deloma pometal v Dunav. Prelomil in nekako do srede porušil je tudi 30 m visoki dimnik velike opekarnice ob Dunavu. K sreči v Zemunu ni bilo človeških žrtev. V času neurja je udarila strela v hišo Frana Katičiča, vendar pa ni nikogar ubila.

Mnogo večjo škodo kakor vokolici, pa je povzročilo neurje v Beogradu samem. Po-sebno hudo so prizadeti javni nasadi. Po-drevoredih je izruvalo mnogo dreves iz ko-reenin, drugim pa je polomilo veje ali cele vrhove, da jih bo treba posekati. Največja škoda je vsekakor v botaničnem vrtu, kjer je neurje uničilo tudi mnogo dragocenih rastlin, ki so služile v znanstveno svrhe in ki so jih bili nakupili za drag denar v raz-nih delih sveta. Samo tu računajo, da znaša škoda nad milijon dinarjev.

V ožjem centru mesta je vihar povzročil pravcato revolucijo. Terazije so bile v trenutku opustošene in preko širokega trga so drveli stoli in mize, ki jih je vihar pobral izpred gostiln in kavarn. Na trgovskih lo-kalnih ni ostala niti ena izmed napisnih ta-bel, uničenih pa je tudi nešteto svetlobnih reklam, tako da so nudile Terazije v ve-čerih urah sliko splošnega opustošenja. Ulice so bile na debelo postlane z opeko, z razbitimi šipami, cvetličnimi lonci in raz-no drugo šaro. Na mnogih hišah je vihar porušil dimnike, a na vseh Terazijah in v sporednih ulicah ni ostal na svojem mestu niti en reklamni steber. Male kioske, v ka-terih prodajajo cigarete in časopise, je vi-har spremenil v razvaline. Vsi plitvoti, ki niso iz železa in betona, so se morali udati pritisku orkana in mnogi posestniki niso našli več niti ruševin, ker jih je vihar odne-sel kdo ve kam.

Veliko škodo trpe tudi beograjski stav-

beniki. Pri vseh novogradnjah in pri hi-šah, kjer popravljajo fasade, je vihar po-rušil odre. K sreči so si delavci povsod pravočasno poiskali zavetja.

V Supilovi ulici je vihar porušil prtično hišo, v kateri je stanovala delavska druž-ina. Dogradili so jo šele pred 10 dnevi. Or-kan jo je dobesedno dvignil od tal in jo premaknil za nekaj metrov, nakar se je sesul. Mož in otroci so se še srečno iz-kopali izpod ruševin, ženo pa je udarilo težko bruno in je bila na mestu mrtva.

Na vsakem pristanišču je zavladal prav-ecni potop, ko je nastal orkan. Ogromni valovi so pljusnili preko obale in odnašali vse, kar ni bilo pritrjeno. Več velikih čolnov za prevažanje tovarov, ki niso bili dovolj čvrsto privezani, je odtrgalo in treščilo ob obalo, tako da so se razbili in potopili s tovorom vred. Na veliki vlačilec so baš ta-krat tovorili cement. Vihar je vrgel v va-love provizorni most z obale do vlačilca. Na mostu je bilo šest delavcev. Dva sta se rešila, uroda ostalih štirih pa je še ne-znana. Bržkone so utonili. S skladišča Re-čne plove je vihar odtrgal pločevinato streho in jo zanesel več sto metrov daleč in je tam treščila na sredo ulice, tako da je bila ulica za vsak promet v trenutku sa-prta.

Pravo katastrofo je izvalil vihar v av-riških in obdunavskih kopališčih. Kabine je prevrnilo in razmeto, kopalci pa so po ve-čini ostali brez obleke. Večje število ko-palcev je neurje zajelo sredi vode. Zaman so se borili proti ponesrečnim valovom in gotovo bi bili vsi utonili, da niso prišli na pomoč mornarji kraljeve jahte »Dragore«, ki so z dvema motoriziranim čolnoma lovili kopalce iz vode. Na ta način so jih rešili 22, vendar pa jih še nekaj pogrešajo. Za dva se ve pozitivno, da sta utonila.

Koliko znaša celotna škoda, ki jo je po-vzročilo neurje v Beogradu samem, se bo moglo precenti šele v par dneh. Bati pa se je, da bo šla v več milijonov.

Sestanek Lebruna z Baldwinom

London, 15. avgusta. č. Angleški politični krogi pričakujejo, da se bosta te dni sesta-la predsednik francoske republike Lebrun in podpredsednik angleške vlade Baldwin, ki nadomestila odsotnega predsednika Mac-donald. Baldwin se nahaja na avtomobil-skem potovanju po Franciji. Po informacijah nekaterih listov se bosta državnika se-stala v nekem mestecu v Loreni, kjer se Lebrun sedaj mudi.

Finančni polom treh vestfalskih mest

Berlin, 15. avgusta. AA. Mestne uprave v Bochumu, Gelsenkirchenu in Dortmundu so ustavile izplačila. Vsa ta tri mesta so posta-la insolventna. Uprave so izgovarjajo s pre-trizanimi podporami brezposelnim.

Huda napetost na Irskem

Dublin, 15. avgusta. n. Politični položaj na Irskem se je zadnje dni hudo poslabšal. Ljudske množice so silno razburjene zaradi stroge davčne prakse. Te dni je prišlo (ka-kor je »Jutro« za poročalo) do krvavih spo-padov v Corku, kjer je ljudstvo hotelo s silo preprečiti davčnim organom, da bi na licitaciji nekemu kmetu ne prodali živine. V spopadu je bilo nekaj ljudi mrtvih, še več pa ranjenih. Neznani atentatorji so v pretekli noči prerzali nad 100 telefonskih in telegrafskih vodov, tako da je bila Irska docela ločena od Anglije, a tudi promet v notranjosti zelo oviran. Drugi atentatorji so skušali zažgati neko veliko zgradbo v Dublinu.

Zaroka bodoče nizozemske kraljice
Pariz, 15. avgusta. AA. Iz Haaga po-ročajo: Tukajšnji isti so v dobro poučenih krogih zvedeli, da se bo švedski princ Ka-rel zaročil v Bremeu z nizozemsko prin-cesso prestolonaslednico Julijano.

Amnestija v Nemčiji

Weimar, 15. avgusta. AA. Na podlagi amnestije, izdane zaradi združitve pred-sedniškega mesta s kancelsarstvom so iz-pustili eno tretjino oseb, zaprtih v kon-centracijskih taboriščih na Turinškem.

Židovska republika v Rusiji

Pariz, 15. avgusta. AA. Iz Moskve po-ročajo, da je osrednji izvršni odbor sled-ni v okviru Sovjetske unije ustanoviti sa-moupravno židovsko republiko. Sestavni deli te republike bi bili okraj: Bisk, Tbilis, Rostov, Krasnodar, Sochi, Abchazija.

CELO MRTVI HINDENBURG AGITIRA ZA HITLERJA

Objava maršalove politične oporoke — Oporoka ni objavljena do-besedno, marveč le v izvlečku — Hindenburg se opravičuje

Berlin, 15. avgusta. r. V Obersalzbergu, kjer se mudi kancelar Hitler na posetu pri ponesrečenem pruskem ministrskem pred-sedniku Göring, je danes dopoldne pod-kancelar Papen v imenu sina pokojnega predsednika države, polkovnika Oskarja Hindenburga izročil v zapечатeni kuverti Hitlerju oporočo pokojnega maršala Hin-denburga. Hitler je takoj nato pooblastil podkancelarja Papena, da oporočo objavi po uradnem dopisnem uradu. Dopisni urad je kmalu nato izdal o tem naslednje po-ročilo:

Hindenburgovo politično oporočo je zdaj našel sin pokojnega maršala polkovnik Hindenburg v gradcu Neudeck. Polkovnik Hindenburg je oporočo izročil g. Papenu, da jo v zapечатeni kuverti izroči Hitlerju.

Oporoka ima dva dela. V prvem delu ponavlja Hindenburg zaključna izjavaja svojih spominov, ki so izšli po vojni.

Drugi del te oporoke pa je bil doslej ne-znan. Njegova končna redakcija izhaja iz letošnjega leta. Pokojni Hindenburg jo je napisal 11. maja 1934. Napisana je v obli-ki kodčila k politični in vojaški oporoki v prvem delu. V njem Hindenburg opraviču-je svoje delovanje po izvolitvi za držav-nega predsednika 1. 1925. Hindenburg pravi, da je skušal voditi državo po svoji ve-sti, da pa je kmalu videl, da sedanja usta-va in sedanja vladavina ne odgovarjata nemškemu bistvu.

Hindenburg pripisuje nato veliko vlogo nemški vojski, ki mora ostati instrument vrhovne državne oblasti in države. Nato prehaja Hindenburg k Hitlerju in njegove-mu pokretu, ki sta vrnila Nemčiji nieno edinstvo. Svojo oporočo zaključuje Hin-denburg z besedami:

Zahvaljujem se previdnosti, da mi je da-la doživeti ponovno rojstvo Nemčije. Moj kancelar Hitler in njegov pokret sta z zgo-dovinskimi ukrepi omogočila trajno zdru-žitev Nemcev najrazličnejših slojev in raz-redov.

Odhajam od svojega nemškega naroda s trdnim upanjem, da bo to, kar sem si zami-slil 1. 1919, in kar je postopno dozorilo do 30. januarja 1933, omogočilo popolno in ce-lotno izpolnitve zgodovinskega poslanstva mojega naroda. S to trdno vero v bodočnost svoje domovine lahko v miru zatisnem svo-je oči.

London, 15. avgusta. r. Reuterjev urad ob-javlja vesti o oporoki pokojnega maršala Hindenburga in zatrjuje, da se nahaja ob koncu tudi naslednji stavek, ki pa je bil v nemškem uradnem poročilu zamolčan:

Ali bo mogoče državno ladjo nemške države izpeljati iz težkih vrtincev, v katerih se sedaj nahaja, je najtežje vprašanje bu-dočnosti. Nemški narod bo moral za to do-prinesti ne samo obilo žrtev, marveč tudi mnogo trdne vere in krepkega upanja v svo-jo bodočnost.

Agitacijski bombardman za ljudsko glasovanje

Berlin, 15. avgusta. g. Kampanja za Hit-lerja dobiva od dne do dne intenzivnejše oblike. V vseh nemških kinematografih vrtijo sedaj film »Naš vodja«, ki kaže dr-žavnega kancelarja ob najrazličnejših prili-kah, zlasti pa kot govornika med delavci in kmeti. Za propagando je bilo izdanih tudi ogromno krčečih lepakov in besedica »Da«, opominja človeka z vseh olov, ka-ko naj glasuje. V kratkih parolah je da-nes po radiju nastopil več popularnih mornariških častnikov s podmornic iz dobe svetovne vojne. Vse organizacije so izdale proglase za Hitlerja.

Državni propagandni minister dr. Göb-bels je prenesel svojo kampanjo v Hamb-urg. Prav od tam bo imel tudi državni kancelar Hitler v petek velik govor, ki ga bodo prenašale vse nemške radio-postaje in bo brez dvoma pomenil vseh volilne kampanje.

Mnogo se je opazil tudi poziv zunanjega ministra Neuratha, ki posebno naglašja zu-nanje-politični pomen plebiscita in ozna-čuje Hitlerja kot utelešenje nemške na-cionalne volje za doseg enakopravnosti in zagotovitev miru v spoštovanju in svo-bodi. Zaradi tega se morajo, tako zaklju-čuje poziv, vsi Nemci strnjeno postaviti za Hitlerja in s tem pokazati inozemstvu, da so Hitlerjeva volja in zahteve, volja in zahteve nemškega naroda.

Strah pred Slovani naj reši Nemčijo

Pariz, 15. avgusta. AA. Bivši nemški pre-stolonaslednik je izjavil »Petit Journalu«, da med Nemčijo in Francijo ne bo več vojne. »Vso moč, ki jo imam in ki bi jo imel, bi uporabil za zblizanje med Franci-jo in Nemčijo. Francoski in nemški narod sta stara naroda, ki imata čedalje bolj enake ljudske lastnosti. Semkaj spada tu-di Velika Britanija. Nas vse ograža pritisk slovanstva in za njim pritisk Azije. Zato moramo braniti skupne ideale. Nemčija ima sicer svoje posebne zahteve, vendar pa je pričakovati, da bo dosegla svoje pra-vice, ker je čustelji, ki ga zapadni blok ne more pogrešati.« Razgovor je bivši pre-stolonaslednik zaključil z besedami: »Tu-jec ne more razumeti, kakšno spoštovanje čuti nemški narod napram Adolfu Hitlerju. To je propovednik energije, ki mu ni para.«

Finančnega poloma so krivi marksisti

Berlin, 15. avgusta. AA. V Šanku o plo-biscitu dne 19. avgusta piše dr. Schacht, da je treba poveriti Hitlerju svoj glas in s tem najvišje pravice v Nemčiji v prvi vrsti iz gospodarskih razlogov. Schacht pravi, da nosijo prejšnje marksistične vla-de odgovornost za sedanje stanje nemških financ in nemškega gospodarstva.

Atentat na Göringa

Pruski ministrski predsednik je postal v torek zvečer žrtev zagonetne avtomobilske nesreče, pri kateri pa je bil samo lažje ranjen

Berlin, 15. avgusta. AA. DNB poroča iz Obersalzberga: Pruskemu ministr-skemu predsedniku Göringju se je pri-petila srača med Monakovim in Ober-salzbergom v bližini kopališča Eibling avtomobilska nesreča. Göring je dobil hude udarce v boka in lahke poškodbe po obrazu in kolenih. Tudi ostale ose-be v Göringovem avtomobilu so lahko ranjene. Göring in njegove spremlje-valce so prepeljali v rosenheimsko bol-nišnico, kjer so jim očistili rane in jih obvezali. Vse so tudi rentgenizirali. Zdravniki so ugotovili, da ni povoda za resne komplikacije. Nekaj ur nato je Göring zapustil bolnišnico in nadafjeval pot v svojo vilo v Obersalzberg. Kan-celar Hitler, ki se mudi v Obersalzber-gu, je tekmo noči obiskal ranjenega Göringa, da se osebno prepriča o nje-govem stanju.

Pariz, 15. avgusta. AA. Havas poro-ča iz Berlina, da se je predsednik prus-ke vlade, ministru za letalstvo in pre-dsedniku nemškega parlamenta Göring-u srača okrog 19. ure med Monakovim in Berchtesgadenom pripetila avtomo-bilska nesreča in da je bil pri tem ran-jen. Göring so takoj po nesreči pre-peljali v bolnico v Rosenheimu, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč. Gör-ing je dobil hude udarce po vsem te-lesu. Lažje so njegove rane po obrazu in kolenih.

Kaj je vzrok avtomobilske nesreče, še ni znano. Nemški listi smejo objaviti samo uradni komunikate, ki pa niti z be-sedico ne omenja vzroka nesreče. Za-radi tega vlada splošno prepričanje, da je bil na Göringa izvršen atentat na ta način, da so mu na cesti nastavili tako zvano »avtomobilsko past« iz kamena.

Kaj je delal Starhemberg v Italiji?

V Rimu in na Dunaju molče — Heimwehr se bo pre-ustrojila v fašistično milico

Rim, 15. avgusta. r. Davi ob 8. je knez Starhemberg odpotoval z letalom na Du-naj.

Rezultati Starhembergovega sestanka s Mussolinijem se drže v največji tajnosti. Razne verzije, ki so bile v zvezi s tem se-stankom, zabeležene v inozemskem tisku, se ne demantirajo, a svede tudi ne po-trjujejo, tako da je neinformiranost javno-sti še večja. Italijanski tisk se izogiba vsa-kršnim komentarjem o obisku kneza Starhemberg. Poudarja samo, da italijansko-avstrijskega sodelovanja ne more ničesar več oslabiti in da bo v bodoče še močnejše ter intenzivnejše.

V uradnih krogih zatrjujejo, da je ener-gična akcija Italije, ki jo je podvel Mus-solini, kakor hitro so na Dunaju izbruhli narodno socialistični nemiri, rešila neodvis-nost Avstrije, zaradi česar se bo ta akcija obnovila brez obotavljanja, ako bi kakršni-koli novi dogodki mogli ogroziti položaj Avstrije. Starhemberg je po obvestilih iz istih krogov obrazložil Mussoliniju podrob-no, kako se je v poslednjih treh tednih po krvavih dogodkih 25. julija razvijal položaj v Avstriji. Razen tega sta razpravljala, ka-kor zatrjujejo, tudi o nasledniku dr. Rinte-lena na mestu avstrijskega poslanika v Ri-mu.

V splošnem poudarjajo, da je sestanek Mussolinija in Starhemberga važen zlasti zaradi tega, ker je Starhemberg prišel v Rim takoj po obisku zveznega kancelarja dr. Schuschnigga pri predsedniku madžarske vlade generalu Gömbösu. Na ta način se je po trditvah fašističnih činiteljev še enkrat javno manifestiralo italijansko-avstrijsko-madžarsko sodelovanje.

Iz vrst fašistične milice se sliši, da se je hotel Starhemberg, ko je prišel v Rim, po-svetovati z Mussolinijem tudi o tem, kako naj bi se reorganiziral Heimwehr po zgledu fašistične milice v Italiji. Na ta način bi Heimwehr mnogo bolje mogla opravljati svojo nalogo, tako v pogledu ohranitve jav-ne varnosti v državi, kakor glede na zuna-nji položaj. Bila bi v vsakem trenutku pri-pravljena, da zatre vse teroristične poizku-ske, alične onem, ki so povzročili krvave do-godke ob koncu julija.

Obisk pri fašistični tajni policiji

Dunaj, 15. avgusta. AA. »Reichspost« po-roča iz Rima: Knez Starhemberg si je vče-raj ogledal urade italijanske tajne policije. Tam so mu pojasnili delovanje te policije in pa podporo, ki jo ima s strani milice in redne vojske. Verjetno je, da bo prišlo na tem področju do sodelovanja med avstrijsko in italijansko policijo. To sodelova-nje naj ohrani mir v Avstriji in v Evropi.

Starhemberg bo šel tudi v Pariz?

Pariz, 15. avgusta. AA. Tukajšnja agen-cija »Information« poroča z Dunaja, da bo avstrijski zvezni podkancelar knez Starhemberg v najkrajšem času obiskal franco-sko prestolnico. Razpravljal bo z zastop-niki francoske vlade o povečanju avstrijs-ke vojske od 30.000 na 60.000 mož.

Papen je včeraj priletel na Dunaj

Dunaj, 15. avgusta. g. Nemški poslanik Papen je danes ob 17.30 prispel z letalom iz Monakovega na Dunaj. Ves včerajšnji po-poldne in tudi današnje dopoldanske ure je prebil Papen v Berchtesgaden, kjer je imel razgovor s kancelarjem Hitlerjem. V njegovem spremstvu sta prispela na Dunaj njegova sodelavca von Tschirsky in von Kettler.

Papena so na letališču, ki je bilo strogo zastraženo, sprejeli zastopniki nemškega poslanstva, ki so ga z letališča spremili di-rektno na poslanstvo. Papen bo za enkrat ostal na Dunaju samo malo časa in nato nastopil večtedenski dopust.

Za svoj polet je Papen porabil veliko Junkersovo letalo, zasebni aparat Adolfa Hitlerja. Vse letališče je bilo policijsko za-perto in razen zastopnikov nemškega posla-nstva ni smel nihče v bližino letala. Kljub temu je skušalo nekaj ljudi za policijskim

kordonom demonstrirati, ko je Pepen stop-il iz letala. Demonstracija pa pri občin-stvu ni imela odziva. Avto je nato odpeljal Papena na poslanstvo in vso pot ga je spremljal policijski avtomobil.

Mobilizacija v Španiji

Pariz, 15. avgusta. AA. Iz Madrida po-ročajo, da je španski vojni minister Hidal-go potrdil vest lista »El Socialista«, da bo španska vlada v najkrajšem času odredila splošno mobilizacijo. Mobilizacija pa bo sa-mo eksperiment, je izjavil general Hidal-go, in ne predstavlja nobene vojne nevar-nosti ali politične napetosti s kakšno so-sedno državo.

Vse kaže, da bo mobilizacija odredjena zato, ker krožijo v zadnjem času po Špa-niji vesti o novem revolucionarnem pokre-tu in o možnosti nove generalne stavke. Važna posledica mobilizacije bo, da se pod-rede vsi rezervisti vojnemu pravu. Dej-stvo, da je vest o tej mobilizaciji objavil kot prvi ravno politični »Socialista«, je zelo značilno za notranje politično vohum-stvo.

Ruski letalci na povratku

Rim, 15. avgusta. AA. Dopoldne so ruski letalci, ki so obiskali Italijo, odleteli z le-tališča Campino na Dunaj.

Praga, 15. avgusta. AA. Ruski letalci, ki so obiskali Francijo, so ob 13. prispeli iz Strasbourga v Prago.

Pogreb ponesrečenega španskega princa

Dunaj, 15. avgusta. AA. Iz Poreč na Ko-roškem poročajo o svečanem pogrebu špa-nškega princa Gonzala, ki se je 12. t. m. smrtno ponesrečil. Pogreba so se udeležili bivši španski kralj Alfonz in kraljica Vik-torija, mnogi španski in francoski plemiči in drugi dostojanstveniki. Avstrijsko vlado je zastopal minister Fey. Vojske časti sta tragično umrlemu infantu izkazala bataljon pehote in oddelke Heimwehra. Kraljica je bila ves čas pogreba močno ganjena. Ko so rakev spustili v zemljo, je padla v nezavest.

Aretacija komunistov v Grčiji

Atene, 15. avgusta. AA. Oblasti so are-tirale 17 uradnikov in delavcev raznih de-lavskih organizacij zaradi komunističnega delovanja. Te organizacije so bile razpu-ščene na podlagi zakona o zaščiti social-nega reda.

Zemljski plaz zasul vlak v Bosni

Sarajevo, 15. avgusta. n. Včeraj popoldne se je pripetila huda nesreča potniškega vla-ka, ki je vozil iz Sarajeva proti severu. Ko je vlak prispel na tunela št. 40 pod pla-nino Vitaci-Saganj, se je zaradi naličev utra-gal silen plaz okrog 250 kubičnih metrov zemlje in kamena na progo ter zasul lo-ko-motivo. V vlak je nastala panika, čeprav ni bil nihče ranjen. Ves promet je seveda zastal. 50 delavcev je moralo naporno dela-ti polnih 8 ur, da so očistili progo in da je vlak lahko nadaljeval svojo pot. Človeških žrtev ni bilo.

Iz poštne službe

Beograd, 15. avgusta. AA. Premeščen je k ravnanju pošte in brzjoava v Zagrebu poštni svetnik Ivan Ivancić, doslej pri rav-nateljstvu v Škoplju.

Prodaja obveznic vojne škode

Beograd, 15. avgusta. AA. Poštna hranil-nica razglasa, da znaša mesečni obrok za obveznice vojne škode odslej 27 Din za ob-veznico. Nakup te obveznice potrjuje nad-zorni odbor. S 15. avgustom znaša kot reče-no mesečni obrok za vsako obveznico po 27 Din skozi leto dni.

Nesreča ameriškega potniškega parnika

Rio de Janeiro, 15. avgusta. č. Sem je pri-spela vest o strašni katastrofi potniškega parnika, ki oskrbuje promet med Rio de Janeiro in San Franciscu. Parnik se je potopil. Na njem je bilo 30 potnikov, ki so vsi utonili.

Z 270 km v smrt

Rim, 15. avgusta. AA. Med današnjimi poskusnimi vožnjami za avtomobilski po-kal Acerba se je ponesrečil alžirski dirkač Cuy Moll. Hotel je prehiteti dva voza, ki sta bila pred njim; vozil je z hitrostjo 270 km. Njegov avtomobil se je prvrnil, njega pa je vrglo kakih 20 m daleč. Ne-srečni dirkač je priletel z glavo v drevo in je bil takoj mrtav. Star je bil 23 let in je letos dobil prvo nagrado v Monacu.

Karambol dveh italijanskih letal

Pariz, 15. avgusta. AA. Iz Italije poro-čajo, da sta med večjimi letalskimi enot-trili dve italijanski letali drugo v drugo. Enemu pilotu se je posrečilo, da se je spu-stil s padalom na zemljo, drugi ga je ubil.

Ostra državna kontrola nad karteli

Glavne določbe nove uredbe — Vsi dosedanjí karteli so razpuščení — Novi bodo dovoljeni le v izjemnih primerih in bodo pod stalno strogo državno kontrolo

Včeraj smo raztolačili novo uredbo vlade o maksimiranju obrestne mere. Istočasno s to uredbo je bila izdana tudi uredba, ki razpušča vse dosedanje kartele in dovoljuje nove le pod strogo kontrolo države. Čeravno ta uredba ne posega tako direktno v gospodarsko življenje najširših slojev, se vendar tudi za njo zanima vsa javnost. Gotovo bomo zato svojim čitateljem ustregli, ako jih še podrobneje informiramo o novi uredbi.

Uredba o kartelih v načelu prepoveduje kartele. Le v izjemnih primerih, kadar obstoj kartela upravičuje gospodarski razlog ali javni interesi zaradi nujno potrebnih ureditev produkcije in prodaje blaga, sme trgovski minister v soglasju z ministrskim svetom dovoliti ustanovitev kartela. V primeru, da se predlog za ustanovitev kartela odbije, predlagatelj nima prave tožbe na državni svet.

Na prvi pogled se zdi, da pripušča kartelov tudi v izjemnih primerih ni prav upravičeno. Izkušnje v drugih državah pa kažejo, da so v izjemnih primerih karteli pod državnim nadzorom lahko celo potrebni. Češkoslovaška je n. pr. lani dobila poseben zakon o kartelih, ki kartele pod državnim nadzorom v splošnem dopušča. Poročilo k načrtu češkoslovaškega zakona o kartelih izrecno navaja, da je pozitivno stališče k kartelnemu problemu rezultat spoznanja, da so po normah veljavne pravne reda skupine podjetnikov, združene v karteli, lahko koristne ne samo za člane dotične skupine, temveč tudi za vse gospodarstvo. To velja zlasti tedaj, kadar imajo karteli ugoden vpliv na ureditev industrijske produkcije in trgovine z določenimi predmeti, seveda pa le tedaj, če se s stroгим nadzorom onemogoči kakršnokoli zloraba, odnosno tedaj, kadar zakon omogoča strogo postopanje proti kartelom, ki bi svoje stališče zlorabljali in bi hoteli pridobiti pri tvorbi cen monopolističen položaj.

Italija in Nemčija sta šli še dalje, ko sta celo uvedli institucijo prisilnih kartelov v primerih, kadar ureditev produkcije in prodaje v splošnem interesu zahteva, da se vsi pripadniki dotične stroke vključijo v kartel. Razvoj v drugih državah nam je pokazal, da postajajo karteli potrebno zlo elasti tam, kjer zavzema poseganje države v gospodarsko življenje, posebno pa v tvorbo cen, večji obseg. Potreba kartelov se je torej izkazala kot nezaželena posledica predalekosežnega načrtnega gospodarstva. V našem primeru pa seveda pozitivno stališče h kartelnemu problemu ni potrebno, še manj seveda pristajanje na prisilne kartele, zato priznava nova uredba kartele le v izjemnih primerih, kadar to upravičujejo utemeljeni gospodarski razlogi in javni interesi.

Izvajanje nadzorstva nad dovoljenimi karteli

Uredba smatra kot kartele pogodbe in sporazume med posameznimi osebami in podjetji kakršnokoli gospodarske pomoči, s katerimi se omejuje, onemogoča ali izključuje pravica svobodne konkurence pri proizvodnji ali pri prodaji blaga, pri odražanju poslovnih pogojev ali pri določanju cen in tarif. V primerih, kadar trgovski minister v sporazumu z ministrskim svetom dovoli ustanovitev kartela, se mora sestaviti med interese pismena pogodba, ki se mora predložiti trgovinskemu ministrstvu. Prav tako se moralo ministrstvu predložiti kartelne pogodbe, sklenjene v inozemstvu, kadar se določbe uporabljajo tudi na področju naše države.

Za dovoljene kartele uraja naša uredba, slično kakor zakon v Češkoslovaški, kartelni register, ki je vsakomur dostopen in kjer morejo biti vnešeni najvažnejši podatki kartelne pogodbe in podatki o strankah, ki so kartel sklenile. V ta register se vpisujejo tudi vse odobrene spremembe kartelnih pogodb. Vpogled v pogodbo samo pa je dovoljen samo pristojnim ministrstvom. Podrobnejše odredbe glede registriranja kartelnih pogodb bo izdal trgovski minister. Stranke, ki sklenejo kartel, morajo za stroške državne kontrole plačati letne prispevke, katerih višina bo odredil trgovski minister, ki pa ne smejo znašati več nego dva promila delniške glavnice pri delniških družbah odnosno ne več nego 8 odst. pridobnine. Ti dohodki se bodo stekali v poseben fond za kontrolo kartelnih pogodb.

Kadar je v odobreni kartelni pogodbi predvideno skupno odločanje glede cen, prodajnih pogojev in tarif, glede prepovedi, odnosno izključitve kupcev, dobaviteljev, konsumentov in sploh tretjih oseb, tedaj se mora vsebina takih dogovorov vnesti v poseben zapisnik, ki ga morajo podpisati vse pogodbenice stranke in ki se mora dostaviti trgovinskemu ministrstvu. Ministrstvo lahko prepove izvajanje sklenjenih ukrepov.

Učinkovita sredstva proti zlorabi kartela

Ako se po odobritvi ustanovitve kakega kartela pokaže, da je izvajanje kartelne pogodbe ali skupnih sklepov na podlagi kartelne pogodbe škodljivo za interese narodnega gospodarstva, za splošno narodno blagostanje in za javne interese sploh, tedaj je trgovski minister dolžan uvesti preiskavo. Istočasno lahko takoj prepove izvajanje kartelne pogodbe, odnosno ukrepov, sklenjenih na podlagi te pogodbe. Kadar država in samoupravne ustanove pri licitacijah in nabavkah dobijo vtis, da obstaja med ponudniki dogovor ali sporazum, ki ni pismeno sestavljen in registriran, so te ustanove dolžne zaradi nadaljnjega postopanja obvestiti o tem trgovsko ministrstvo odnosno bansko upravo.

Kadar trgovski minister odredi preiskavo glede delovanja kartela, lahko po potrebi preko banskih uprav odredi tudi pregled delovanja dotičnih pogodbenih strank. Pri tem se lahko izvrši tudi pregled vseh trgovskih knjig in korespondence in se lahko zasliši tudi pomožna oseba. Preiskava se lahko razširi tudi na tehnično ureditev in produkcijske metode, ki se smatrajo kot poslovna tajnost podjetja. Osebe, ki vršijo preiskavo po do dolžne čuvati kot službeno tajnost vse poslovne podatke, za katere zvedo ob priliki preiskave. Podatki, ki jih

organi pri preiskavi ugotovijo, se smejo uporabljati samo za službene ukrepe pri izvajanju določb kartelne uredbe.

Ako pokaže preiskava, da podjetja na podlagi kartelne pogodbe ogrožajo interese narodnega gospodarstva ali javne interese sploh, tedaj lahko trgovski minister v sporazumu z ministrskim svetom: 1. prepove uporabo določenih cen in tarif; 2. prepove, da se delno ali v celoti uporabljajo pogodbene omejitve in izključitve, ki se nanašajo na določeno podjetje glede produkcije in cen pri nakupu in pri prodaji; 3. prepove pogodbenim strankam, da predpisujejo način prodaje in prodajne cene ali da izvajajo kakršnokoli pritisk; 5. v primeri potrebe popolnoma razpusti kartel ali proglasi kartelno pogodbo odnosno del kartelne pogodbe za neveljavno. Proti takim odlokom trgovskega ministra ni mogoča tožba na državni svet. Odločbe trgovskega ministra se morajo objaviti v »Službenih Novinah«.

Vladni komisarij nad kartelih

V svrhu stalne kontrole nad delovanjem kartelnih organizacij sme trgovski minister postaviti vsakemu kartelu svojega komisarja, ki mora paziti, da delovanje kartela ne ogroža interesov narodnega gospodarstva ali celokupnosti sploh. Komisar ima pravico kontrolirati vse poslovanje kartelne organizacije in sodelovati na vseh sejah uprave kartela ter zahtevati potrebne podatke. O vsem mora poročati trgovskemu ministrstvu. V posebno važnih primerih pa lahko začasno odgodi izvrševanje sklepov. Stroški komisarja gredo na breme kartelne organizacije, nagrado pa odredi trgovski minister. Vse gornje odredbe glede preiskave in kontrole se lahko smiselno uporabljajo tudi v primerih, kjer ne obstajajo kartelne pogodbe, kadar obstojajo za gotov predmet nesorazmerno visoke ali nizke cene (tarife), to je, kadar gre za nekaj privatni monopol.

Pravica izstopa iz kartela

Vsaka pogodbenica stranka lahko vsak čas odstopi od določb kartelne pogodbe, kadar spozna, da bi bila sicer njena gospodarska delavnost otežkočena ali onemogočena, če prej pri sklepanju pogodbe ni mogla tega predvideti. Odstopajoča stranka mora to javiti vsem ostalim strankam, odnosno kartelni organizaciji. V primeru ugovorov ostalih strank mora taka stranka predložiti tožbo na priznanje pravice do izstopa iz kartela.

Kazenske določbe

Za posamezne kršitve in prestopke kartelne odredbe so predvidene stroge kazenske določbe in sicer poleg kazni do 250.000 Din tudi še zapor do 6 mesecev.

Z uveljavljanjem kartelne uredbe, ki ima moč zakona, preneha veljati vsa sedaj obstoječi karteli. Oni dosedanjí karteli, ki hočejo nadalje obstajati, morajo prositi za dovoljenje, če pa brez dovoljenja nadalje poslujejo, se proti krivcem uporabljajo predpisane kazenske določbe. Podrobnejše odredbe glede izvajanja kartelne odredbe bo še predpisal trgovski minister.

„Prebujene strasti“

Prva dekliška ljubezen. To je film deklet, sporta, ljubezni in svobode v prosti naravi. Veselje in žalost dekleta, ki je v ljubezni šlo predaleč...

Danes ob 4., 7. in 9. ob običajni nizki vstopnini Din 4.50 in 6.50.

ZVOČNI KINO DVOR

Telefon 27-30

Minister g. dr. Novak

bo v Ljubljani sprejemal v petek od 11. do 12. v I. nadstropju palače Ljubljanske kreditne banke (vhod Tyrševa cesta 1A).

Zgodba o »ukradenem« avtu

Ljubljana, 15. avgusta. Veliki smaren je minil brez hudih, pretresljivih senzacij. Ne, razen žeganja v Dravljah je vzbujalo zanimanje Ljubljancev in še bolj Ljubljank tista skrivnostna slika o ukradenem avtomobilu. Saj prav za prav nihče ni vedel, kako je bilo. In prav zato, so rekli Ljubljanci, mora tičati za to skrivnostno nekaj gorastnega. In spet enkrat se jim je tako nudila prilika, da so udarili po ljubljanski policiji, ker ni dala takoj po radiu razbomati v svet da je bil v Ljubljani nečuvno ukraden neki zagrebški avto.

Tudi mi ne bi poročali o tej zadevi. Ali v strahu, da ne bi treščilo še po novinah, da ne poročajo o tatvinih avtomobilov sredi bele Ljubljane, moramo tudi to pot storiti tisto, kar se drugod ne dogaja: poročati moramo o dogodku, ki se ni zgodil, marveč ga je samo fantazija razblinila.

Takole je bilo: V Ljubljani se je v terek zvečer pripeljal neki zagrebški avtomobilist, da si na praznik ogleda dirke na Ljubelju. Prenočil je pri Mikliču, kjer je tudi dal avto v garažo. Še prej pa je najel nekega ljubljanskega šoferja, da mu zjutraj očisti močno zaprašen avto. Šofer je šel prav zarana na delo. Odklenil je garažo in začel čistiti avto. Pri tem je ugotovil neki defekt, ki ga ni mogel popraviti na mestu. V dobri nameri je zatorej pohitel z avtom na svoj dom k D. M. v Polju.

Medtem pa je zagrebški avtomobilist že vstal, pogledal v garažo in — nemudoma prijavil policijski upravi, da mu je avto — za božjo voljo — ukraden. Policija je uvedla zasledovanje, ali čez nekaj časa se je šofer že itak vrnil s popravljenim avtomobilom. Zagrebčan je seveda hitro preklical prijavo, nagradil poštenega ljubljanskega šoferja in zdirjal na Ljubelj. V Ljubljani pa je ostal zaroček senzacije, ki se je čez dan krepko razrasla. Samo resnici na ljubo smo ji pristrigili peruti.

Odhod ameriške vojske s Haitija

Port au Prince, 15. avgusta. AA. Danes je zapustil Haiti zadnji oddelček ameriške vojske.

Naši kraji in ljudje

Ob dežju ne v planine!

Trije ranjenci z Grintovca so že zapustili Ljubljano — Tilda Kohnova na mrtvaškem odru v Kranju

Ljubljana, 15. avgusta.

Vajeni smo planinskih nesreč, ki jih tudi naše planine terjajo vsako leto. Ali katastrofa, ki se je primerila na poboju Grintovca in terjala poleg smrtnih žrtve tudi štiri ranjence, je vzbudila v naši javnosti posebno veliko pozornost. Obširno poročajo o njej tudi zagrebški in beograjski dnevniki. Še prav posebno se je dojmila naših planinarjev. Izkušeni posetniki Grintovca in vobče Kamniških planin priporočajo za v bodoče čim večjo pozornost, posebno po hudih nalivih in po trajnejšem deževju.

V Kamniških planinah je za turiste zmerom več nevarnosti kakor v Julijskih Alpah. Kamniške planine, ki so po svoji geološki strukturi in nastanku mlajša tvorba, so bolj podvržene vremenskim vplivom, ki preko zime na pomlad razjedajo skalovje. V poletju, v sončni pripekli se zategadelj iznenada sprostijo skladi kamenja, ki že v prvi pomladi niso zdržali s svoje lege in se komaj še držijo skupaj. Tisoč in tisočletni proces razkrajanja naših planin po ledniški dobi povzroča danes v sicer silno manjši izmeri kakor nekdanj nevarnim turistom usodne nesreče. Treba je znova poudariti: v nevihtah, deževnih dneh, ko se voda curkoma zaliva v kamenite razpoke in razrahlja s tem komaj višee skalovje, nikar v planine!

Kakor smo beležili na zaključku našega včerajšnjega poročila, so v terek popoldne pripeljali z Jezerskega v ljubljansko bolnišnico še četrtega ranjenca, zagrebškega trgovca Stjepana Vedrina. Po zdravniškem pregledu v bolnišnici je bilo ugotovljeno, da miza prehudih poškodb. Najhuje je paš poškodovan Oton Ebenspanger. Vedrina ima nalomljeno kost v stopalu desne noge. Tudi poškodbe Zlate Kontakove so se ublažile. Res ima nalomljena rebra, toda to bo gladko prebolela; posebno je simpatična turistka trpela živčno. Od vseh je najbolje odrezal Božo Krznarič, ki ima le na nekaterih mestih odrgnjeno kožo. Ko se je Krznarič odpravil iz bolnišnice, sta še Zlata Kontakova in Vedrina prosila zdravnike, če ju odpustijo, da se odpeljeta iz Ljubljane v Zagreb, v nego oddotne bolnišnice. Po ponovnem pregledu jima zdravnik pot niso mogli zabraniti, vsekakor pa so pridržali Otona Ebenspangerja. Tako so Zlata Kontakova, Stjepan Vedrina in Božo Krznarič s sinočnim brzovlakom skupaj odpotovali v Zagreb. Prostor zanje je bil v vlaku posebej rezerviran. Oton Ebenspanger pa bo še nekaj časa moral ostati v Ljubljani.

★

Kranj, 15. avgusta.

Mnogi prebivalci Kranja in okolice so šli danes na pokopališče pokopit mlado žrtev naših planin, 21letno Tildo Kohnovo. Ponesrečenka leži v preprosti črni krsti, a tekem dneva so jo kranjske gospodične okrasile z lepimi šopki. Že sinoči so starši Tilde Kohnove zaskrbljeni spraševali po telefonu, če ni od nesreče prizadeta njihova hčerka. Ko jim je to bilo potrjeno, je oče danes brzojavno zaprosil, naj Tilde nikar ne pokopljejo. V teklu nocošnjega večera se pričakuje prihod Tildinih staršev, vsaj njenega očeta, nikar se bo odločilo, ali bo nesrečna Tilda pokopana v Kranju ali pa prepeljana v Zagreb.

Reševalci so tvegali lastna življenja

Jezersko, 15. avgusta.

V popolnitev poročila o katastrofi na Grintovcu velja zabeležiti še naslednje podrobnosti:

Direktor hotela »Kazina« g. Janko Vertin (ne Jerin) je takoj odhitel na planinsko reševalno postajo, kjer pa ni našel nikogar doma. Naprosil je dr. Žužka, da je alarmiral reševalno ekspedicijo. Obenem je pozval tudi reševalno postajo v Kranju. Ker je bilo škoda vsake minute, se je g. Vertin odpravil točno ob 13. uri z gospodi Markuškom, Bučinelom, Guzeljem in Sternom proti Čiški koči. Točno ob 14. uri so prispeli do koč, kjer jih je že čakal oskrbnik koč g. Stare, ki je med tem skupno z nepoškodovanima slovenskima turistoma spravil še dva ponesrečenca v koč. Odšli so takoj ponovno na kraj nesreče, kamor so dospel v pol ure. Našli so hudo ranjeno gđ. Kontakovo. Spravili so jo na varno ter jo za silo obvezali.

Ker je bila zelo gosta megla in ker je bilo kakor iz šaka, je bilo reševanje sila otežkočeno, tem bolj, ker so se venomer rušile skale. Čakali so pol ure, ne da bi mogli nadaljevati reševanje. V tem času pa je prispela že druga ekspedicija z g. Tepino na čelu. Takoj se je začelo reševanje ter so spravili gđ. Topolovca v Gradišče in težkega položaja (skoraj nedostopne stene) do prvega snežišča pod Grintovcem. Šele tu so jo naložili na nosilnice ter jo po dvurnem napornem delu sami v smrtni nevarnosti prinesli iz koč.

Med tem časom pa so g. Vertin, Tepina, Stern in Guzelj našli mrtvo gđ. Kohnovo. Iskanje je bilo zvezano s smrtno nevarnostjo ter je manjkalo le za las, da ni velika skala podrla gosp. Vertina in Bučnela v prepad. Zopet so morali čakati, da je ponehalo trganje

skal ter so začeli ponovno s pripravo, da spravijo mrtvo na kraj, od koder bi jo lahko odnesli na nosilnicah.

Žrtev je ležala 12 m globoko v steni z gornjim telesom na mali polici. Noge so ji visle v prepad. Gornje telo je bilo pokrito s skalami, videle so se samo desna roka in kos glave. Ves gornji život pa je bil sila razmesarjen ter je tečila kri 20 m globoko po steni. Po mnenju g. Vertina in po legi trupla je sklepali, da je bila priletela na polico še živa, ker so kazale lege rok tako, kakor bi se bila v smrtnem strahu prijala police. Takoj nato pa jo je zasulo in zmečkalo kamenje ter je bila v hipu mrtva.

V veliki nevarnosti jo je navezal g. Tepina na vrh ter so jo po enournem delu spravili na kraj, kjer so jo naložili na nosilnice in odnesli v koč. G. Vertin je iskal njen nahrbtnik, vendar je moral to delo zaradi opasnosti za lastno življenje opustiti. Mrtvo so prinesli šele v mraku v koč. Tamkaj so bili že navzočni gosp. župan Virnik, žandarmi in drugi domačini z Jezerskega, ki so se sila zanimali za stanje ponesrečenec. Prvo pomoč v koči je vestno in strokov-

njsko vršila neka nepoznana bolničarka, ki je bila prišla slučajno v koč. G. Tepina je takoj organiziral prenos dveh najbolj poškodovanih ponesrečenec v dolino. Prenos je bil zelo otežkočen, ker je bila popolna tema in ker je venomer sila deževalo. G. Vertin, Bučinel in Krč pa so se takoj napotili v dolino ter alarmirali nove moči za pomoč onim, ki so nosili ponesrečence in ki so bili že sila izmučeni.

Točno ob pol 23. uri zvečer so prinesli prva dva ponesrečenca Ebenspangerja in Kontakovo na Jezersko, kjer so jih naložili na reševalni avto in odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Drugo jutro ob 6. uri je odšla ponovno reševalna ekspedicija na Čiško koč, da prenese še tretjega ranjenca Vedrina in mrtvo Tildo Kohnovo v dolino. Ob pol 13. uri je ekspedicija prispela na Jezersko, kjer je že čakal reševalni avto, na katerega so naložili ranjenca in mrtvo Kohnovo. Truplo Kohnove so pustili v Kranju, ponesrečenca pa so odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Med tem časom so gostje hotela Kazina spletni vence iz planinskih rož in okrasili z njimi mrtvo truplo v zadnji posodbi. Vsem, ki so sodelovali pri tej reševalni akciji, gre vse priznanje, ker je bilo njih delo zvezano s smrtno nevarnostjo ob najhujšem vremenu in sila naporno, saj je trajalo od 13. popoldne do 1. ponoči.

Kmečki praznik pri Krškem

Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo na zgodovinskem Krškem polju več tisoč ljudi, ki so manifestirali za kmečko in nacionalno misel

Krško, 15. avgusta.

Danes je bil na zgodovinskem Krškem polju tradicionalni kmečki praznik v spomin na kmetisko Golgotno v dobi tlačanstva. Ko je bil pri Krškem del vojske Matije Gubca poražen od grofovske vojske. Zgodovinsko Krško polje ima torej za kmetstvo vstajo pomen kmetijske Kosova.

Zaradi kmetijskega praznika sta se Krško in njegova okolica okrasila danes z zastavami. Popoldne je bila prirejena razstava konj s premiranjem za srez Krško, Brežice in Novo mesto. To prireditve je vodil narodni poslanec g. Lovro Petovar, predsednik Konjarskega društva za dravsko banovino. Priglasenih je bilo 138 konj, izmed katerih jih je bilo nagrajenih 58. Konjarscem je bilo za nagrade razdeljenih 4000 Din.

Okrog 13. je odšel iz Krškega na Krško polje velik sprevod, ki so ga otvorili kolektarji. Za njimi se je razvnela konjenica z zastavami, nato gasilska godba iz Krškega, za njo kmetijski fantje in dekleta v narodnih nošah s poljskim orodjem. Drugi del sprevoda so tvorili okrašeni vozovi s skupinami iz kmečkega življenja, zlasti iz vinogradništva. Po poti je gledalo in pozdravljalo sprevod več tisoč ljudi. Na Kr-

škem polju so se med tem zbrali minister Ivan Pucelj, ban dr. Marušić, senatorja dr. Rajar in dr. Rožič, nar. poslanci Drmelj, Komar, Mravljine in Ivan Dobrovoljec iz Dugega sela, g. župan dr. Režek iz Novega mesta ter mnogi drugi. Čeprav je bilo vreme deževno, se je vendar zbralo več tisoč ljudi.

Politični del praznika je vodil g. Anton Gliha. Ban dr. Marušić je poveljeval kmetisko misel in veliki moment kmetijskega pokreta za naš narod. Minister Ivan Pucelj je govoril o pomenu kmetijskega praznika za razvoj kmetijske zavesti. V imenu Hrvatov je govoril narodni poslanec Iva Dobrovoljec, za njim pa narodni poslanec Albin Komar ter domači poslanec Alojzij Drmelj. Ob koncu zborovanja je godba odsvirala državno himno.

Po zborovanju so bile velike konjske tekme kmetijske sportne in kolearske dirke. Konjskih dirk je bilo šest. Rezultati dirke so bili zelo zadovoljivi. Izmed Zagrebčanov se je plisiral na prvem mestu Viljem Stajnik od zagrebškega Sokola II. Po konjskih in kolearskih dirkah je bila velika ljudska veselica, ki je trajala v najboljsem razpoloženju do večera.

Danes ob 4., 7.15 in 9.15
BOMBA SMEHA
Paul Hörbiger, P. Heldemann.
To je dekle, ki ima res papriko. Oglejte si film
Elitni kino Matica
Telefon 21-24
„PAPRIKA“

Do nezvesti sta ga pobila s koli in nogami

Ptuj, 10. avgusta.

Ze dolgo ni bilo ničesar slišati iz naših Haloz o kakem poboji, tako da je že vsakdo lahko z zadovoljstvom mislil, da so se poboji preko noči končali. A žal je spet prispelo iz Haloz poročilo o žalostnem naslednjem dogodku. Ko se je pred dnevi vračal okoli pol 22. ure posestnikov sin Jakob Topolovec domov v Gradišče, sta ga brez vsakega povoda napadla v bližini hiše posestnika Lesjaka v Gradišču dva kmečka fanta iz Velike Varnice. Oba sta bila oborožena s koli ter sta neumljeno udrihala po Topolovčevi glavi, da se je napadenec težko ranjen zgrudil in nezavesten obležal. Pa še potem, ko je Topolovec ležal na tleh, sta ga oba pretepala po životu in ga osuvala z nogami. Na ječanje napadnega Topolovca je prihitel na pomoč njegov brat Martin, ki je v svitu električne svetilke spoznal oba napadalca. Našel je svojega brata že vsega v krvi in nezavestnega ter je bil celo sam v nevarnosti, da ga hudobneža napadeta.

Topolovec Jurij, ki se le od časa do časa zaveda, ima tako hude poškodbe, da niti ni sposoben za prevoz v bolnico. Razen težkih poškodb na glavi toži tudi o notranjih bolečinah in ima oteklino na trebuhu in križu. Skoro gotovo ima počeno lobanjo in pretreseno možgane, ker vedno bruha. Tudi on sam je spoznal oba napadalca. Orožniki so oba divjaka aretirali in privedli v pujske sodne zapore.

Številni ljubljanski romarji v Dravljah

Ljubljana, 15. avgusta.

Dobrovoljni Ljubljanci se danes niso kaj spraševali, kod in kam. Vreme se je zjutraj precej kisalo: nekaj časa je sijalo sonce, nato pa se je nebo spet zagrnilo v mokre megle in je pričelo pršiti. A je spet kmalu ponehalo ter je znova posijalo sonce. Razen najbolj navdušenih turistov, ki jih zlepa ni obdržati doma, so Ljubljanci lepo čakali, popoldne promenirali po Tivoliju in Aleksandrovi cesti, nato pa sedli h kosilu za domačo mizo.

Popolodne se je nebo zjasnilo, vsaj deloma. Tedaj se je vse obrnilo v smeri proti Dravljam. Na Veliki smaren se Draveljci postavili. Od nekdanj se slavi tam cerkva sv. Roka kot božja pot in se pčepeljejo

romarji od blizu in daleč. Okrog cerkve zrastejo čez noč stojnice s preobilico dobrot; stojnice so ob cesti, ki vodi skozi vas in prodajalci ter prodajalke vabijo, vabijo. Na razpolago so poleg sladkarij, bobov in flancatov in sadja celo kolmežve korenine za želodčne težave.

Kmalu po 14. so se jele danes gibati proti Dravljam procesije ljubljanskih romarjev. Po 16. je zavladala tam gneča in to ne samo v vseh petih ali šestih gostilnah, marveč tudi na cesti, da so se posamezniki le s težavo prerivali in da so se zgubili najbolj prijatelji in znanci. Po gostilniških vrtovih je pozno v večer vladalo prešerno razpoloženje. Ni ostalo kaj prida stolov v domačih hišah, vsi so morali na pomoč v gostilniške prostore.

Kakor v Dravlje so se vile pozneje procesije ljudi nazaj proti mestu. Pa še vse bolj živahnel... Jutri praznujejo Draveljci god svojega patrona, potem pa se bodo le toliko odpodili, da bodo pripravili za nedeljo kar najlepše žeganje, na katero vabijo prav toliko Ljubljancev, kakor so jih danes imeli okrog sebe.

Afera novosadske zdravniške zbornice pred sodiščem

Beograd, 15. avgusta, p. Danes se je pred beograjskim sreskim sodiščem vršila zemimiva razprava, v kateri se je moral zagovarjati primarj novosadske državne bolnišnice dr. Svoboda Matić. Obtožen je bil zaradi pisma, ki ga je poslal lani tedanjemu ministru za socialno politiko in narodno zdravje Ivanu Puclju in v katerem je trdil, da so se v Zdravniški zbornici pripetile razne nekretnosti, nezakonitosti in tudi nepravilnosti v denarnih poslih. Minister Ivan Pucelj je po sprejetju tega pisma naročil novosadski Zdravniški zbornici, naj toži dr. Matića zaradi obrekovanja, da bi se pokazalo pred sodiščem, ali so njegove trditve točne ali ne. Pri današnji sodni razpravi je dr. Matić vztrajal pri svojih obdolžitvah ter izjavil, da bo s pričami dokazal njihovo resničnost. Zaslišanih je bilo večje število prič, zvednikov iz Novega Sada, ki so v glavnem izpovedali v prilog dr. Matića. Zato je bil dr. Matić oproščen.

Naročite — čitajte
„LJUBLJANSKI ZVON“

Pred 20 leti: bitka na Ceru

Srbska zmaga je presenetila ves svet — Moč ideje je premagala silo orožja

Ko je Avstrija pripravljala napad na malo, v balkanskih vojnah izmučeno Srbijo, je imela edine skrbi in pomisleke, da bodo v vojni posegle tudi druge sile, nihče pa ni v Avstriji mislil na to, da bi velika, dobro pripravljena avstrijska vojska mogla na srbskih tleh naleteti na močnejše odpora. Pomisleke o razširjeni vojni so avstrijski generali in politiki težili z močnim nemškem zavzetostjo, o naglem porazu Srbije pa so bili tako trdno prepričani, da so v mislih že videli, kako bo popolni poraz Srbije v prvih dneh vojne razočaral vse srbske prijatelje ter vsem vzel vsako voljo do pomoči ali intervencije. Vojna napoved Srbiji je bila točno preračunana na dneve in celo ure, ko se srbski državni niso mogli posvetovati s svojimi prijatelji, sovrženosti pa so sledile vojne napovedi z največjo naglico, ker so bili močni vojaški oddelki že pripravljani na obalah Dunava, Save in Drine. Ko srbska mobilizacija še ni bila izvršena, je bil Beograd že v ognju avstrijskih topov, avstrijske čete pa so bile že preko mejnih rek in nad civilnim prebivalstvom se je divjaško znašala avstro-ogrška bojovnost.

Po zavzetju Sabca in po prehodu preko Drine pri Ložnici so se avstrijski oddelki neovirano od dveh strani pomikali proti vzhovom Cer planine. V prvi polovici avgusta 1914 so Avstriji mislili ter napovedovali vsemu svetu, da se bodo s cerkvi vohov naenkrat kakor nevihta razlihi po vsej Srbiji. Zaradi ogromne premoči in dobre pripravljenosti avstrijske vojske je bila ta napoved za vso Evropo kaj verjetna

pri upoštevanju izpranosti dosti šibkejši srbske vojske.

Današnji dan pred dvajsetimi leti pa je pripravil velkanski presenečenje Avstriji in vsemu svetu. Avstrijski vojski, ki je 15. avgusta še ves dan bombardirala z vs. močilo Beograd in Obrenovac ter držala tik pod Cerom po vrsti 5 dobro utrjenih postojank, so v strašno vihar in deževni noči padli v bok Šumadinci ter zavzeli postojanko Trojan, Parlog, Tekerš in naposled najvišji Cer. Na Tekerš so pešci privlekli topove, ker vozovi ni bilo mogoče spraviti iz blata med silno ploho.

Zmaga na Ceru je bila nekaj čudovitega. To ni bil uspeh dobro izvežbanega in opremljenega vojaštva, tudi še tako genialne poteze vojskovodje ne dosežejo kaj takega. Taka stvar se pač posreči samo postrvovalnim branilcem domovine, ki vidijo pred seboj samo: svobodo ali smrt — in prav nič drugega.

Presenečljiva srbska zmaga nad veliko premočjo, ki je povzročila za dalje časa temeljite izpremembe na vsem bojišču, pa je bila tudi v političnem in moralnem pogledu zelo pomembna. Pobja je mnenja in trditve, ki jih je Avstrija o Srbiji razširila po svetu. Ogenj s Cera je šele kulturnemu svetu v pravi luči pokazal Avstrijo kot napadalca in Srbijo kot napadenco. Vsemu svetu je bila dana najboljša prilika za primerjavo moči orožja z močjo ideje in zaključki take primerjave so bili za silo orožja tako neugodni, da so vzemirjali še tako vnete zagovornike imperalistične politike. Za Avstrijo samo pa je bil Cer — preslišano svarilo.

Veličasten pogreb mlade matere

Tisoči prebivalstva so počastili žrtev materinstva

Ljubljana, 15. avgusta
Ob velikanski udeležbi ljubljanskega in vskega prebivalstva se je danes popoldne vršil pogreb gospe Magde Pancetove, soproge sodnika, ki je žrtvovala svoje mlado življenje na altar materinstva.

Gospa Magda je bila iz znane ugledne viske rodbine Marovne. Pred letom se je poročila z g. Vinkom Pancetom, preiskovalnim sodnikom v Ljubljani, ki je takisto iz znane rodbine na Glinah. Pred meseci je bil soprog premeščen v Brežice, mlada gospa pa je ostala pri starših v Ljubljani. Dva meseca je tega, kar jo je materinski kokic zval v oskrbo ljubljanske ženske bolnišnice. Darovala je življenje ljubki punčki. Izpovedka je bilo vse normalno. Nekaj dni potem, ko se je mlada mati že vrnila v domačo oskrbo, pa se je pojavila vročina in zdravniki so mogli ugotoviti oni pojav, ki zadaja porodnicam in svojem smrti strah: sepsa. Visoka vročina je trajala neprekinjeno. Zdravniki so se trudili na vse načine in še do zadnjega so upali, da bodo rešili cvetočo življenje. Toda osem tedenska neprekinjena vročina je bolnico izmučila do smrti.

S kako globokim sočustvovanjem je pretresljiva novica navdala ne samo široki

krog tistih, ki poznajo pokojnico in obe ugledni družini, temveč tudi množice drugih, ki se jim je zasmilila usoda mlade matere, je pokazal pogreb, ki se je vršil ob 16. izpred hiše moževih staršev na Glinah. Lahko rečemo, da se je zbral ves Vič z okoličani vred in po Tržaški cesti so iz Ljubljane šle zlasti mnoge ljubljancanke počastiti žrtev materinstva. Mnoge so nesle tudi prelepe šopke. Vsa krsta je bila obložena z bogatimi cvetjem in krasnimi vencami. Bil je pogreb, kakor ga tudi v Ljubljani redko vidimo. Preprosto lep in ravno zato tako ganljiv. V zelo častnem številu so bili navzoči tudi moževi tovariši, zlasti mlajši ljubljanski juristi, nadalje je bilo zastopano predsedništvo okrožnega sodišča, društvo sodnikov in advokatska zbornica. Domači cerkveni zbor je pred hišo žalostno lepo ubrano zapel »Vigredo«. Potem se je pomikal sprevod proti viskemu pokopališču in sam pogled na obe, od žalosti strti družini je mnoge ganil do solz. Ob svežem grobu se je pevski zbor poslednjič poslovil od mlade pokojnice z lepo žalostinko. In že so na krsto neumljeno zagrmeli prve grude. V oblačnem soparnem popoldnevu so se množice otožno razhajale s pokopališča.

Zahteva po vrnitvi Cankarjevega kipa je pravilna

Chicago, v avgustu

O zanimivi čevlarski kulturi pravdi, o kateri je »Jutro« izbrano poročalo, je prinesla čikaška »Prosveta« daljši uvodnik, v katerem »zraža list svoje načelno stališče o vprašanju, ki je razburkalo duhove obakraj oceana. Zahteva po vrnitvi kipa, piše »Prosveta«, je povsem pravilna. Ker so Clevelandci prosili za kip in ga dobili zastojni bi bilo pošteno, da ga vrnejo darovalcu, če ga nečijo. Afera s tem kipom je tipična slika naših razmer tu in v našem starem kraju, ki nimajo para nikjer drugje. Radi bi vedeli, kako so clevelandski rojaki, ki vodijo jugoslovanski vrt, prišli na idejo, da dobe Cankarjev spomenik. Vsi so menda klerikalci. Zakaj se niso že spocetka spomnili na Barago? Jasno nam bo to, če pomislimo, kako si klerikalci v starem kraju privajajo Cankarja vsa ta leta po njegovi smrti: po vsej sili ga hočejo napraviti za katoličana. Katoliška založba izdaja njegove zbrane spise. Ivan Cankar je pa sovratil klerikalizem. Vedno ga je napadal in smešil v svojih satirah...

Zdaj pa nastane vprašanje, nadaljujo »Prosveta«, ali ni v Clevelandu nobene napredne slovenske organizacije, ki je dožela za Cankarja in ki bi naprosila mestno občino ljubljansko, da njej prepusti spomenik, da bi ga odkrila na dostojnem mestu? Ker je kip že v Ameriki, naj tudi ostane tu, razen če ga darovalec izključno

zahteva nazaj. Čas pa je, da se napravi konec sramoti za našo javnost, da bo kip ležal v privatni mrtvašnici v Clevelandu. Kip naj pride v roke onih, ki razumejo Cankarja, ali pa naj gre nazaj v stari kraj. Napredni krogi v Clevelandu, na delo Federacija društev SNPJ v Clevelandu lahko stori kak odločen korak.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

15. avgusta

Ljubljana: 7, 759,3, 13, 95, 0, 10, 15,0, dež; Maribor: 7, 758,9, 12, 80, 11, 10, 2,5, dež; Zagreb: 7, 759,3, 15, 90, 0, 10, 10,0, dež; Beograd: 7, 757,3, 16, 80, NW1, 10, 24,0, dež; Sarajevo: 7, 759,1, 12, 90, 0, 0, 22,0, dež; Skopje: 7, 757,9, 21, 70, 11, 10, 2,0, dež; Split: 7, 755,8, 18, 60, NE2, 6, 33,0, dež; Kumbor: 7, 756,4, 23, 80, E2, 4, 10, dež; Rab: 7, 756,4, 17, 50, E3, 10, 8,0, dež.

Temperature: v Ljubljani 19,6, 12,4, v Mariboru 17,6, 12, v Zagrebu 20, 15, v Beogradu 30,15, v Sarajevu 24, 9, v Skoplju 33, 17, v Splitu 25, 19, v Kumboru —, 18, na Rabu —, 14.

Pisana množica

Slička Velikega Šmarina.

Vreme kakor po naročilu. Pred praznikom in praznik vsi vlaki in avtobusi v smeri planin natrpani polni. Tako životari na praznik okoli polne pred kolodvorom in po ulicah v Celju le še beča: obiravke s cajnami.

Marsikateri se pozna, da je prvič na tej poti — zvedavo ogleduje celjski svet, hišo pri hiši, ki so vse višje kakor je domača cerkev. Iz vseh zapuščenih delov sveta so se zbrale, polne pričakovanja.

V onih, ki so se stare romarice k savinjskemu hmelju, je živelo upanje od lani, ko jim je bila izplačana meza, od lani so živle samo dnevu, ko jih spet pokliče Savinjska.

Nerodno so. Popolnoma brezbrilno posedajo po sencah. Vlak bo počakal! Policaji, postrečki, vsi potni stikajo po kotih, da jim pravočasno priženo na vlak. »Je pisaka, je fučka« — v vseh množicah naredijo jim tolmajči.

Zenske leno odgovarjajo: Laa-lee-tee! Za avtobus skrije sladoledar svoj vozček in zdrija na pomoč: »Brzo, brzo, kila več idu, hmelovke, brzo!«

»Nismo hmelovke, smo obiravke« — pojasnjujejo in sede dalje. On jih prosi, moloduje, dokler se ne dvignejo.

V zahvalo ga zmerjajo. Skupni vnemi se imajo zahvaliti, da so ujele vlak vse, razen treh. Tem je ušel pred nosom. Toliko, da so se prisilile enakomernemu, počas-

nemu vrtenju in ropotu koles: De-nar-ja, de-nar-ja!

Objestneži zbijajo na njihove račun surove šale. Čakamo na odhod avtobusa v Rogasiko!

Zamuda! Kaj bi ne? V veličnem avtobusu en samcat potnik in to danes, ko je tam velika reč.

Sofer si ne more kaj, da bi se bi povprašal: »V Rogasiko?«

»Ne — samo do š...«

»Grizla je, grizla,« zastoka sofer.

Po četrtini zamudi vendar. Parček. Zanimajo ga kilometri, cene. Obrne se za voglom preračuna...

V poslednjem trenutku pače odločitev. Gre. Kdor čaka, pričaka. Še nekaj potnikov se prikaže za bližnje kraje.

V romantično Rogasiko gre samo parček.

V Starih ustavi kmetica sredi ceste avtobus. Rokavce ima že.

»Res pelate v šmarje?«

»Res!«

»Grem žihar gor?« vpraša hrepeneče.

»Rees! O, de mate pa vi pred besedo ko cug!«

Avtobus odskakuje, da je veselo. Vročina žela.

Kmetica, oborožena proti tej mladosti, nastavi steklenko na usa in pije, pije v dolgih požirkih. Vse skomina. eden si ne more kaj:

»Mat, notr! je lušn gledat, kaj ne?! — See? Vi boste pa preveč vid!« Dajte še meni pogledat v ta rešpetin!«

Domače vesti

* »Kraljevska plošča« se seli iz Baške v Zagreb. O »baščanski plošči«, ki ima najstarejši napis v glagolici, je »Jutro« že poročalo ter omenilo, da bo ta veljavni spomenik iz XI. stoletja prevzela Jugoslovanska akademija v Zagrebu. »Kraljevska plošča«, ki je v veljavni dokument hrvaške zgodovine, ker govori njen napis o »kralju hrvaškem« Zvonimiru, je bila shranjena doslej v cerkvi sv. Lucije v Jurandvoru ter so že pred dolgi leti zgodovinarji priporočali, naj pride v strokovnaško varstvo. Ko bo to sedaj urejeno, bodo v cerkev sv. Lucije postavili kopijo plošče, ki jo je bil za Jugoslovensko akademijo napravil kipar Rendić.

* Veliki premogovni skladi v Bosni. V Bosanski krajini se mudi že več dni skupina strokovnjakov in finančnikov, ki proučava področje in možnosti za večjo eksploatacijo premoga, ki je v nekaterih krajih Bosanske krajine v nenavadno velikih in bogatih skladih. Nekateri skladi se raztezajo na razdaljo od 15 do 50 km in niso baš globoko pod površino zemlje. Zaradi tega bi eksploatacija ne bila draga, največje zapreke pa bi povzročale pomanjkljive prometne zveze. Bosna ima sploh mnogo prirodnega bogastva in se zanj interesirajo mnoge tuje podjetniške skupine.

* Zagrebški zoološki vrt stalno napreduje, kar se tiče njegove ureditve, njegovih prebivalcev in tudi obiska. V najkrajšem času bodo uredili novo bivališča za tigra. Samica se že prej ni vedno razumela s samcem, odkar pa ima mlade, je potrebno urediti za njo in za mladiče novo, od starega tigre ločeno bivališče. Uprava zoološkega vrta je izdala pregled obiska od začetka leta do konca julija. V tem času je obiskalo zoološki vrt 139.223 oseb, med njimi 8856 šolarjev iz 302 šol. Od teh obiskovalcev je prišlo v blagajno okrog 225.000 Din — za 10.000 Din več, kakor lani v istem razdobju. Da bi se povečal obisk in z njim dohodki, urejajo sedaj posebne zabave za otroke. Tako n. pr. se bodo otroci vozili z malimi konji ponjiti, ki pa bodo uporabljali tudi za ježo. Največji sovrznik zoološkega vrta je dež, kajti če dežuje ob nedeljah in praznikih, izgubi blagajna po 5 do 10.000 Din dohodka.

* Melioracija polja Jelasa. Obsežno Jelaso polje, ki se razteza ob Savi nedaleč od Broda, je bilo nekdanje zelo rodovitno, potem pa je njegova vrednost padala od leta do leta, ker je bilo žrtev čestih poplav Save in gorskih voda. Vrednost zemljišča se ceni še danes na 76 in pol milijona dinarjev, če pa bi bila izvedena melioracija, bi vrednost poskočila na 133 milijonov. Skoz dolgo dobo so veliko zemljišče zelo zanemarjali. Najvažnejše delo je bilo izvedeno leta 1870, ko je vojaška oblast iz Zagreba zgradila nasip Brod-Koba-Lužane. Ta nasip pa je večkrat zahteval temeljita popravila in tudi razširitev, kar pa ni bilo izvedeno. Šele 1. 1927 so zgradili obrambni zid ob izlivu potoka Mrstunje. Ministrstvo za zgradbe je sedaj odobrilo načrte najvažnejših del in oskrbo kredit od 21 milijonov dinarjev. Načrti bodo izvedeni v dobi petih let in v tej dobi se bodo tudi poskrbeli še potrebni krediti. Ko bo melioracija izvedena, se bodo znatno zboljšale tudi higienske razmere v vseh okoliščinah.

* Neizplačani rudarski zaslužki. Oblasti so, kakor znano, imenovalle posebne komisije za upravo rudnikov »Jarondol« in »Bogovna«, ker dolgujejo podjetniki že več milijonov rudarjem in uslužbenecem na že davno zasluženih mezdah in plačah. Oba rudnika dolgujeta velike vsote tudi na socialnih dajatvah. Dokler ti dolгови ne bodo poravnani, ostaneta oba rudnika pod vodstvom državnih komisij. Poskrbljeno je tudi, da so rudarji dobili že del svojih zaslužkov in da se odslej vedno izplačujejo tekoče mezde. Tudi pri rudniku »Jermine« pri Pirotu dolguje podjetje rudarjem velike vsote na mezdah in da bi bile tudi tam dosežene državne intervencije in kontrole, je prispela sedaj v Beograd 11 članska deputacija rudarjev »Jermine«. Po intervenciji Delavske zbornice bo Narodna banka z direkco državnih železnic omogočila delno izplačilo zaslužkov.

* O naših panjih prinaša »Haus, Hof, Garten« ilustrirana priloga »Berliner Tageblatt« krajši članek pod naslovom »Slike na panjih — stara slovenska kmetka umet-

PST Patent Stopi

Twist

priprava je eden onih redkih izumov, ki imajo veliko praktično vrednost, saj omogoča mašenje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj mnogo lažje in neprimerno hitreje nego na roko. Cena je zmerna.

Vsak trgovec Vam postreže.

Iz Celja

* Tekme v odbojki v Celju. V nedeljo popoldne so bile na dvorišču mestne narodne šole odigrane sokolske tekme v odbojki, najprej za prvenstvo okrožij, nato za župno prvenstvo. Na treh igriščih, ki so jih vsi tekmovalci hvalili in ki so delo celjskih odbojkarjev, je bilo odigranih okrog 20 tekem. Ob pol 9. se je pričelo tekmovanje za prvenstvo okrožij. Okrožni prvak savinjsko-žaleškega okrožja je postal članska vrsta sokolskega društva Gomilsko, vrsta moškega naraščaja društva Sošanje in vrsta ženskega naraščaja društva Žalec, prvak šmarško-šentjurskega okrožja članska vrsta društva Štore, prvak spodnjeposavskega okrožja članska vrsta društva Zagorja in vrsta moškega naraščaja stega društva. Celje kot samostojno okrožje je ob enem tudi prvak okrožja v vseh 4 kategorijah. Po okrožjih so bile odigrane župne tekme. Vse vrste so bile zelo disciplinirane in so se vtrajno borile. Šostanji je postavil z dobro historico naraščajnikov, Gomilsko je iznenadila z lepo in vtrajno igro, lep napredek so pokazali odbojkarji iz Brežice, Zagorja in Štor. Celjsko društvo ima odličnega zastopnika v moškem naraščaju in v članski vrsti. Tehnično najbolj izvežbane so celjske vrste, tik za njimi pa so šostanjski naraščajniki. Vrste ostalih društev so močne in vtrajne, a jim še manjka tehnično znanje. V splošnem pa je treba ugotoviti lep napredek te igre v celjski župi: Rezultati borbe za župno prvenstvo so naslednji: članska vrsta celjskega društva je premagala vse ostale okrožne pravke ter dosegla 8 točk in s tem naslov župnega prvaka. Sledijo članska vrsta društva Gomilsko s 5 točkami, vrsta

nost» članek, ki zavzema celo stran priloge, je opremljen s štirimi velikimi slikami ter se končuje: Slike na panjih so izdelane sijajno in so večinoma izvrstno ohranjene. V okolici Ljubljane jih lahko vidite še dandanes.

* Dolgotrajna borba za grob. V Subotici je končan nenavaden spor, ki je sedem mesecev silno zanimal vse prebivalstvo. Letos 2. januarja je umrl upokojeni železničar Ladišlav Rokan. Mož je imel svojo rodbinsko grobnico, cerkevna oblast pa mu ni dovolila v njej večnega počitka, ker pogreb ni bil izvršen po pogrebem društvu »Fumero«, ki ima posebne pogodbe s katoliško župniško upravo in z njenim pokopališčem, na katerem je Rokanova grobnica. Rodbina je Rokana sicer že pokopala, grobokop pa je po nalogu cerkvene oblasti rakev spet dvignil iz grobnice. Zaradi tega je nastalo hudo razburjenje, intervirerati so morale oblasti in pokojni železničar je bil naposled začasnó pokopan na mestnem pokopališču. Rokanova rodbina je tožila župniško upravo in samoga škofa Budanovića ter je sodišče naposled proglasilo razsodbo, ki priznava Rokanu grob v njegovi rodbinski grobnici ne glede na to, kdo izvrši pogreb. Župniška uprava je čakala do pravomočnosti razsodbe in tako je bil pokojni Rokan šele sedaj deležen počitka v svoji rodbinski grobnici. Njegovemu tretjemu pogrebu je prisostvovala velika množica.

* Obledela obleke barva v različnih barvah in pišira tovarna JOS. REICHEL

Koži manjka pri sočinjenju mešob. Bakrom, temno polt in lepe gladke kože dobiti le ako namerate le to pri sočinjenju s originalnim NIGGEROL (Patent št. 5023) olesen ali kremno za sočinjenje in mazanje. — Dobite v vseh lekarnah in drogerijah. Drogerija GREGORIC, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

* Nenavadno tihotapstvo v Skoplju. Velika afera, ki zanima vse prebivalstvo Skoplja, je sedaj ponorejanje in tihotapjenje kisle vode. Znani trgovec in lastnik šarplanjskih vrelcev kisle vode Jančičević je ovdal oblasti več vinskih trgovcev iz Skoplja, češ, da prodajajo pod imenom šarplanjske kisle vode vodo iz nekih mineralnih vrelcev v Vučjem dolu, ki še niso strokovnjaško pregledani in je tako sestavina njih voda še popolnoma neznan. Ovdani trgovci so baje opremili steklenice svoje kisle vode z napisi šarplanjske kisle vode ter organizirali tudi dobičkonosno razprodajo in tihotapjenje vode iz Vučjega dole. Zgodilo se je baje tudi to, da so trošarinski organi dajate za potvornje kisle vode pisali na Jančičevićev račun, mence, da so vse pošiljave njegove. Preiskava o tej zadevi bo precej težavna, ker se vse ne bo dalo ugotoviti v Skoplju.

* Zadah po znoj — znoj pod pazduho. Uporabljajte »Nivos«, ki je brez dvoma neškodljiva. Regulira izločevanje potu zdrave kože, odstranjuje neprijeten vonj in ostale zle posledice, kakor uničevanje perila in obleke. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Velika steklenica 26 Din.

Iz Ljubljane

* Obrtniški razstavi v St. Vidu in na Viču sta bili večeraj spet deležni prav številnega prazničnega obiska. Posebno zadovoljni so bili Vičani, ki so do večera imeli vsega skupaj že blizu 2000 posetnikov. Samo večeraj jih je bilo okrog 700. Še več pa je vredno priznanje, saj so izdelki res lepi. Uspeh se kaže tudi v nekaterih naročilih. Tudi viška razstava ostane odprta do nedelje.

* Dela na Franciškanskem mostu tudi večeraj navzile prazniku niso počivala. Zdaj so že spet zvezali s tračnicami oba tira, med nju pa polagajo lesene kocke, ki jih zalivajo s katranom. Cestišče osrednjega mostu, po katerem bo šel ves tovarni in tramvajski promet, so zbetonirali in bo sploh ves most pokrit z lesenimi kockami. Kakor je pričakovati, bodo tramvajski vozovi lahko stekli čez most že danes ali vsaj jutri.

* Vlom v trgovino. Večera ponoči se je spazil neznan tat v Korunovo trgovino pod Rožnikom. Odprl je pritično okno, nakar je v lokalu najbrž iskal denar, ki ga pa ni našel. Zadovoljil bi se slednjič s prigrizki, a se je najbrž ustrašil kakega šuma in zbežal po isti poti, kakor je bil prišel. V naglici je pograbil le par že ponošenih čevljev, ki jih je našel v nekem kotu. Škoda, ki jo je povzročil vlomilec, je malenkostna.

* Izvrstno zajtrkuje, kosite ali pa večerjate ob izbornih pišcah v restavraciji hotela »Stone«.

Seč je

strup!

Alto se vtriga (injicira) seč zdravila v žilno in žilno, da oboli in pogine, ker se v seči nahajajo strupi in v njih soznanje o delovanju otroških žil, črna zdravila, ohranja telesno in duševno svetost.

Kar je batzam za rane — to je RADENSKA za ledvice in kri!

Glaucovita RADENSKA ojačuje mokrenje ter temeljito čisti kri in organe strupov. — S tem preprečuje sklerozo, giba in splošno ojačuje delovanje otroških žil, črna zdravila, ohranja telesno in duševno svetost.

društva Zagorje, vrsta društva Brežice in vrsta društva Štore. Moški naraščaj je nudi najlepše igre, zlasti celjski in šostanjski. Župno prvenstvo si je priboril naraščaj iz Celja, na drugem mestu je Šostan, na tretjem Zagorje. Članice celjskega društva držijo župno prvenstvo in v celjski župi sploh nimajo konkurence. Odigrale pa so tudi več tekem z moškimi »tastami« in dosegle prav lepe uspehe. Vrsta ženskega naraščaja celjskega društva si je priborila župno prvenstvo v svoji kategoriji; na drugem mestu je vrsta iz Žalca. Celjsko sokolsko društvo je torej doseglo župno prvenstvo v vseh kategorijah in bo stopilo v borbo na banovinskih tehmah v odbojki, ki bodo 26. t. m. v Celju. Tekme so trajale do 13. in so bile zaključene v največjem naliivu. Sodili so savezni sodniki br. Grgič, Perme in Starašina iz Maribora ter Cergol, Černigoj in Grobelnik iz Celja. Tekmam je prisostvovalo mnogo občinstva.

* Nož mu je zabodel v obraz. V torkel okrog 14.15 sta se sprla v nekem lokalu v Gosposki ulici 38letni poročeni koroškar Valentin Štefanec iz Meljana v savski banovini in 28letni delavec Vinko Jošt iz Celja. Bila sta nekoliko vmešana in sta se začela ruvati, nakar so ju spravili iz lokala. Na ulici sta nadaljevala prepri. Jošt je udaril Štefanca večkrat z dežnikom po plečih. To je Štefanca tako razdražilo, da je segel v žep po nož, zabodel Jošta v levo lice in mu prizadel večjo rano. Jošt je šel takoj na reševalno postajo, kjer so ga obvezali. Štefanca, ki je po dejanju pobegnil, so pozneje prišli in izročili okrajnemu sodišču.

* Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni vefilm »Fra Diavolo« in zvočna pravljica.

Iz Maribora

* Uvodni tečaj za učitelje kmetске nadaljevalne šole je bil po 11 dneh slovesno zaključen. Tečaja se je udeležilo večje število učiteljev iz vse banovine, ki bodo izkoristili pridobljeno strokovno znanje med našim kmetičkim ljudstvom.

* Nočni roparski napad. Ko se je v torkel zvečer okrog 22. vrčala iz mesta domov v Koroškoce ulico vdova gospa Angiea Benkova, jo je pred vtrajnojo Mestnega olesjevalnega društva napadel neznan uroški srednjih let. Planil je iz teme nad njo in ji iztrgal iz rok ročno torbico, v kateri je imela 160 Din in nekaj listin. Benkova je sicer prišla klicati na pomoč, toda ropar je izginil brez sledu v smeri proti Kamnici.

Iz Novega mesta

* Dve hudi nesreči. Ko se je peljal 28letni prokurist trvdke Rauser v Zagrebu g. Ječinski Juraj s svojim šoferjem proti Dolenjskim Toplicam, je prišlo nenadno do nesreče, ki zaenkrat še ni zahtevala življenja. Cesta, ki pelje proti Dol. Toplicam, zavije pod graščino Štebričev v oster ovinek, sredi tega pa je mostiček z obcestnimi kamni. Na tem ovinku se je zaletel avto v obcestni kamen in se od silnega zaleta ter udarca prevrnil, na travniku pod cesto pa sta obeležja g. Ječinski in šofer. Med tem, ko se vozovači ni storilo ničesar hudega, razen par prask, je g. Ječinski dobil precej občutne notranje poškodbe in zelo hudo sta tudi poškodovani obe nogi. — V Selih pri Suhorju pa je 49letni postestnik Klemenčič Ivan žagal na cirkularni deske. Pri tem mu je odrezala cirkularna dva prsta na levi. Oba ponesrečena se zdravita v bolnici usmiljenih bratov.

Velik zaklad iščejo

Vranje, 14. avgusta.
Vranje ima veliko senzacijo. Iščejo zaklad, 70 kg zlata, ki ga je baje zakopal neki Bolgar, ko je bežal pred srbsko vojsko.

V prvem pehotnem polku v Vranju služi neki Bošnjak Hasan Bešić, ki je sicer že leta 1921. služil kot novinec v Vranju, pa je tedaj pobegnil iz vojske in jo udaril čez mejo v Bolgarsko, kjer se je naposled tudi oženil. Toda domovina je le domovina in domotožje ga je vedno bolj vlečlo domov. Sedva pa se je kot vojaški begunec bal kazni, če bi se vrnil. Ali domotožje je premagalo tudi ta strah in lani na jesen se je vrnil domov, dasi je imel v Bolgariji ženo in dva otroka. No, pa naša oblastva niso bila prav preveč stroga. Odslužiti mora samo podaljšan rok v svojem polku, pa je tako nekako pred osmimi meseci spet prišel v Vranje.

V globinah morja

Življenje v plasteh brez svetlobe — Mikroskopska prahrana: plankton — glava kot žoga, telo kakor nit

Morje je največji in najgloblji življenjski prostor na zemlji. Dočim je zemeljska površina obljubena le v nekoliko metrov debeli plasti, je morje s svojo povprečno globino 3800 m od vrha do tal polno življenja. Je pa zelo težko preiskati ga v tem pogledu, kajti tehnika še ni izumila prav, ki bi človeku omogočala dospeti do njegovih tal. Kakor znano, narase vodni tlak z vsakimi 10 m globine za eno atmosfero, tako da je celo z najmočnejšimi potapljaškimi napravami nemogoče priti globlje nego na 200 m. Samo ameriški biolog prof. William Beebe je uspelo z veliko jekleno kroglo dospeti do globine 430 m, torej v tisto plast, kjer se zaradi pomanjkanja vidne svetlobe globoko morje šele pričinja.

Pomanjkanje svetlobe daje življenju v globinah morja poseben značaj in posebne prilagoditvene oblike. To je tudi krivda, da število živih bitij z globino pada. Prav za prav je globoko morje od življenja v zgornji, 100 do 200 m globoki plasti, kamor se prodira svetloba, odvisen življenjski prostor. V tej zgornji plasti živi pretežno večina tistih mikroskopsko majhnih rastlinskih bitij, ki rabijo vsemu živalskemu svetu morja neposredno ali posredno za hrano in jih zato tudi imenujemo »prahrana« (plankton). Nemška južnoatlantska ekspedicija z ladjo »Meteor« je v letih 1925. — 1927. najintenzivneje proučila ta plankton.

Z nešteti raziskavami na licu mesta je ta ekspedicija ugotovila, da prevladujejo v mrzlih antarktičnih delih Atlantika poleg protozoidov kremenaste alge, ki ljubijo povsod hladnejša vodovja; v tropih pa prevladujejo kokolitofidi, enostanične alge, ki imajo v svojih plaščih koščke apna. To si razlagajo tako, da vsebuje tropsko morje zaradi visoke površinske temperature le malo raztopljenih ogljikove kisline, zato pa je prenasajeno z apnom.

Nemška vnana politika

Von Ribbentrop,

ki bo po vestih iz Berlina najbrže zamenjal vnanejnega ministra von Neuratha

Z rastočo globino množina mikroskopskega planktona hitro nazaduje. V globini 100 m ga je komaj četrtina toliko, kolikor na površju, v globini 200 m komaj štirinajstina; potem nazadnje počasneje, tako da doseže pri kakšnih 3000 m minimum 10 do 20 organizmov na liter vode. Ta minimum ostane potem nespremenjen do najgloblji globlin. Večino tamkajšnjega planktona dajejo olivno zelene kroglice, ki jim bistva še niso dognali, vsekakor pa ne zadostujejo več za preživljanje višjih živali, ki se zato gnetejo največ v višjih 500 m. Z rastočo globino jim je življenje čedalje težje, zato so prisiljene k najbolj čudnim prilagoditvam. Manjka jim svetlobo nadomeščajo — seveda zelo nepopolno — s tvorbo svetilnih organov, ki rabijo menda najbolj za to, da se spola najdejo, in pri katerih sodelujejo najbrže neke vrste svetilkočih se bakterij. Pri nekaterih vrstah globokomorskih rib drže samice svoje samce kot neločljiv privesek na sebi. Krvni obtok in prebavni sistem takšnih samcev sta tako popolnoma spojena s krvnim obtokom in prebavnim sistemom samic da govorimo lahko skoraj o nastanku dvospolnega organizma višje vrste.

V isti meri, kakor postaja oko globokomorskih živali, ki se s povečanjem leče (teleskopsko oko) in drugače prilagodeva

mraku, nezadostno za spoznanje okolice, se drugi organi, kakor plavutni žarki, spreminjajo v tipalne in lovne organe, ki včasih po večkrat prekašajo dolžino telesa, pri nekaterih celo za dvajsetkrat. Pri ribah iz skupine stomiatidej se je zobovje za zgrabitve večjih živali silno razvilo in je urejeno tako, da se med požiranjem vleče nazaj. Pri drugih vrstah je želodec tako raztežen, da sprejme lahko žival, ki je dvakrat, trikrat večja od požirajoče ribe same. Kakšnih 15 cm dolga riba gastropodom bairdi ima skoraj kakor nit tenko telo, a silno veliko glavo, ki se je v celoti spreminila v ogromno žrelo.

Kakor so pokazala nova raziskovanja, učinkuje nižja temperatura globokega morja na organizme dosti manj nego nedostajanje svetlobe. Le v toliko ima velik vpliv, da vsebuje morska voda potem manj raztopljenega apna in da so zato apneni skaleti živali zelo tenki in lomljivi. Neugodno učinkuje samo pri lovu teh živali hitra sprememba temperature od nižje k višji površinski. Te spremembe živali večinoma ne prenesejo. Visoki vodni tlak pa nima nobenega posebnega vpliva, kajti te živali večinoma nimajo zračnih prostorov v svojem telesu in voda se tudi pod zelo visokim pritiskom praktično ne stisne skupaj.

Profesor, ki se je dal pomladiti

z opičjo žlezo, se je po zatrtjevanju sorodnikov navel živalskih manir, kar pa ne more biti resnično

V Budimpešti je umrl te dni 84-letni upokojeni gimnazijski profesor Jožef Sinkovics. Po njegovi smrti so prišle v javnost tako zanimive stvari, da govori danes vsa Budimpešta samo o tem. Sinkovics je namreč eden med prvimi, ki so se dali pomladiti po metodi prof. Voronova.

To se je zgodilo pred več nego osmimi leti, operiral ga je pa znani učenec prof. Voronova, primarij dr. Zoltan Nemes Nagy, ki je metodo svojega učitelja kot prvi uvedel na Madžarsko. Kakor je javnost šele zdaj zvedela iz pripovedovanja Sinkovicsovih sorodnikov, je operacija z vcepitvijo opičje spolne žleze potekala gladko in stari profesor se je počutil nekaj časa svežega in krepkega. Ni dvoma, da je pomladitvena metoda imela uspeh. Kmalu pa so se v njegovem vedenju pokazale skoraj brez prehodov čudne spremembe. Mož je postal neprijazen in prepirljiv, hčer, ki jo je prej oboževal, je stalno težko žalil in ker je najbolj čudno, navel se je navad, ki jih njegovi sorodniki označujejo za opičje. Na stolu n. pr. ni sedel več na normalen način, temveč je na njem čepel s koleno privzdignjenimi do brade; ponoči ni hotel spati v postelji, temveč na tleh in če so ga v tem položaju zbudili, je začel kričati in preklinjati. Pozneje je pri jedi zavračal nož, vilice in žlico ter segal kar z rokami v skledo. Svoji, ki so se ustrašili teh čudnih navad, so ga silili, da bi se dal preiskati po kakšnem zdravniku, toda starec je ob takšnih prilikah zbesnel, vpil, da bo živel večno in da ne potrebuje nobenega zdravnika več. Tako je bilo z njim, ko se je nekega dne hipoma zgrudil in izdihnil.

Ljudi je seveda zanimalo, kaj pravi k tej stvari zdravnik, ki je bil Sinkovicsa pomladil. Reporterji so obiskali prof. Nemes Nagyja, ki jim je povedal marsikaj zanimivega.

Sinkovics je prišel k njemu v maju 1926. leta in ga vneto prosil, naj izvede na njem pomladitveno operacijo, ker ne more več prenašati starostnih težav. Mož je bil v resnici že na koncu vseh moči. Denarja za drago operacijo ni imel, a prof. Nemes Nagy, ki je bil do takrat izvedel šele tri operacije po sistemu Voronova (prvo 27. aprila istega leta), je pristal na to, da ga operira brezplačno. Imel je več hamadričov (neke vrste pavianov) iz Abesinije, eni izmed živali je izrezal spolno žlezo in jo vcepil staremu profesorju. Osem dni je ležal pacient v njegovem sanatoriju, dobo rekonvalescence je prebil doma, potem je večkrat obiskal primarija in mu poročal z radostnim obrazom, da se čuti popolnoma svežega in elastičnega. Bilo je tudi na zunanji videti, da je imela operacija popoln uspeh. Tri leta je prihajal pomlajeneč čisto k operaterju in ta ni v tem času na njem opazil nobene spremembe. Potem je pa prenehal prihajati in prof. Nemes Nagy je menil, da se pacient počuti dobro in ne potrebuje več njegovega nadzorstva. Pripomniti pa je, da Voronov svoji metodi pripisuje izredno samo tri- do štiriletni učinek, ker organizem opičjo žlezo po tem času absorbira. Po tem času bi bila potrebna nova operacija.

Čudne spremembe, ki jih navedajo Sinkovicsevi sorodniki, je pač težko spraviti v zvezo s pomladitveno operacijo. Ko je ta prenehala učinkovati, je naravno, da so se pokazali znova znaki starosti, saj je mož štel skoraj že 80 let. V teh letih se pojavlja običajno starostno pobačanje (dementia senilis) in popolno propadanje organizma, kakršno je kazal Sinkovics že pred operacijo. Umrl ni na noben način zaradi operacije, temveč za pljučno embolijo in zamaščenjem srca, kar je v starih letih pogost vzrok smrti.

PRAVEKAR IZISLA STEVILKA ILUSTRIRANE TEDENSKE REVLIJE

„ŽIVLJENJE IN SVET“

PRIPOBUJE NASLEDNJE ZANIMIVOSTI

Slika na ovitku: JADRANICA (Foto)

Naslovna slika: BUKOV GOZD (Foto)

Miroslav Adlešič: SONCE, NJEGOVO IZZAREVANJE IN SE KAJ (Ob stoletni rojstva S. P. Langleya (2)) — SPET NOVO LETALO ZA NAVPIČNO DVI-GANJE — Dr. Maks Kremžar: UTRJEVANJE (3) — Iv. Podražaj: NA NASEM JUŽNEM MORJU (2) — BREZZICNI PRENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE — CARJEVA UZDA (Arnavtaka pravljica iz Straže pod Ljubotenom — Priredil A. K.) — Margita Matheš: DIVJI PARADIZ (30) — IVAN JURKOVIČ — TEHNIČNI OBZORNİK (Števec, ki privablja naročnike-tma — Uporabljenost pedent-motorjev-tma) — VOJVODA MAURICE DE BROGLIE (k) — CLOVEK IN DOM (Svetilke in razsvetljave) — ZA MISLECE GLAVE — ŠAH — Na platnicah: HUMOR (Adamson) — KRIZALJKA Z OBRATNICAMI — ANEKDOTA

Priloga: Dr. Vlad. Travner: KUGA NA SLOVENSKEM

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, ter stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrt leta 20 Din, Posamezni zvezki se dobivajo po 2 Din.

TELEFON št.: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Tajni oceanski poleti

Ameriške priprave v Tihem oceanu — Aktivnost ameriške mornarice in bojne letalstva

Kakor je šele zdaj prišlo v javnost, je med zadnjimi velikimi manevri ameriške mornarice v Tihem oceanu izvršil polet z velikim brodom povodnih letal s Havaja na Midwayske otoke, kakšnih 3000 km od Havaja. Sploh razvija Amerika v zadnjih časih v Tihem oceanu zelo veliko aktivnost vojaškega značaja, ki ji pa skuša na zunan, kolikor prihaja v javnost, dati povsem normalen videz.

pacifiški strani. To poletje je prešlo bro-dovje sicer v Atlantiku, a v oktobru se vrne spet na zapad. Navzile temu, da večjega dela brodovja ta čas ni bilo na Pacifiku je bil ostali del nenavadno delaven. Sam predsednik Roosevelt je na krovu ne-ke križarke odpotoval na Havaj in to nje-govo potovanje je zbežalo veliko pozor-nost. Pravijo, da je hotel s tem demon-strirati za ožje svahe med ameriško kopetno

Predsednik Roosevelt med havajskimi domačini

Pravi, da je v zadnjih letih zamemarlja svojo vojno mornarico, posebno pa na pacifiški strani. Sedaj pa se mora pripraviti na vse eventualnosti. Vojna sicer ni na vidiku, a svet je postal nemiren in zato je treba ukreniti marsikaj, kar v mirnejših časih sicer ni bilo v navadi. Tako ima sedaj v zgradbi 68 vojnih ladij, a te gradnje so le zapoznelo izenačenje, ker so Zedinjene države v zadnjih 11 letih zgradile »samo« 44 vojnih brodov, dočim so Japonska, Italija in Francija v tem času spravile na morje 150 in več ladij.

Na da se pa utajiti, da je ameriška de-lavnost na Tihem oceanu takšna, da je tu-di za nemirne čase neobičajna. Vse ocean, od Aljaske do Avstralije, je postal prizorišče velikopoteznih operacij ameriškega vojnega brodovja, manevrov, eksperimen-tov in raziskovanj. Mojsrsko delo teh ope-racij je osredotočenje vsega brodovja na

in ameriški posesti v Pacifiku. Med drugimi stvarmi, ki dokazujejo, da je Ame-rika odločena te zveze izvesti in jih docu-mentirati pred svetom (to se pravi pred Japonsko, kajti tukaj tiči zajec v grmovju), je potovanje najnovejše težke križarke »Astoria« preko oceana v Avstralijo. Mor-nariško vodstvo ima sedaj v načrtu polet velikega letalskega brodovja na Guam in Samoj. Brodovje podmornic je na poti iz San Diega proti Aljaski in od tam na Ha-vaje ter nazaj. Drugo leto se bodo vršili veliki manevri vojnega brodovja v bližini Aljaske. Pred kratkim pa je zrakoplov »Macon« izvedel 2000 kilometrski polet nad Pacifikom.

To je samo nekoliko podrobnosti o de-monstrativni aktivnosti, ki jo razvija Amerika v zadnjih časih na Tihem oceanu. Vojna ni na vidiku — a vendar ...

Od kod Nietzschejev „Zarathustra“?

Prostožidarska knjižica vzor in osnova svetovno znanega dela

Nietzschejevo mojstrsko delo »Also sprach Zarathustra« je od svojega poja-va, torej pol stoletja sem, med njegovimi ostalimi deli v marsikaterem oziru pred-stavljalo za literarne raziskovalce precejš-njo uganko. Zakaj si je genialni pesnik-filozof izbral baš tega perzijskega pre-ko-ka za propovednika svojega svetovnega nazora? Zgodovinska osebnost Zarathustre oz. Zoroastra, kar je njegovo pravo ime, ga gotovo ni mogla mikati, ker njma z njegovim junakom absolutno nič skupne-ga. Zemi-Avesta, staroperzijsko sveto pi-smo, ki vsebuje Zarathustrove verske in

redke filozofske nauke, je starinska in precej dolgočasna knjiga, a posebno Nietz-schejevega duha in njegovega sloga ni v njej prav nič. Literarni historiki so v celi vrsti drugih pesnikov in mislecev, kakor v Hölderlinu, Spittelerju in Lippnerju, iskali pasusov, ki naj bi Nietzscheja inspi-rirali pri njegovem delu, toda pravi vir jim je ostal skrit.

Skrit, kajti pred kratkim sta dva jezi-kovalca, Rus Grigorij Kolpački in Fran-coz de la Herverie po naključju zadela ob ta vir. Med stikanjem po knjižnih zakla-dih nekega antikvariata ob Seinskem na-

brežju sta zadela na drobno knjižo »Pro-stožidarska sporočila, kot manuskript za brate, druga izdaja, Stuttgart 1841.«, ki jo je pred več nego sto leti napisal neki Johann Baptist Krebs, pevec, komponist in framasonski pisatelj, ki je ob svojem času v teh treh ozirih imel veliko vlogo. Da se te njegove knjige ni nihče več spomnil ni čudno, saj jo je izdal, kakor pove naslov sam, samo za ožji krog svojih somišljenikov, ki imajo že od nekdaj po-sebno in malo navno slabost, da svoje za-deve pred javnostjo skrivajo.

Oba jezikovalca knjižici spočetka ni-sta obračala posebne pozornosti, ko sta jo pa prelistala malo natančneje, sta spozna-la, da sta napravila velevažno odkritje. Ne gre za nič več in nič manj nego za pra-podobno Nietzschejevega »Zarathustre«. Vsebuje celo vrsto parabol, ki jim je osrednja figura Zarathustra, in sicer ne iz-virni, zgodovinski, temveč takšen, kakr-šnega poznamo iz dela genialnega pesni-ka in misleca. Ta Zarathustra je pol mo-drijanski, pol nor prerok, ki ga Krebs po-dobno kakor Nietzsche imenuje svitega komedianta, in polno je idej, ki jih izraža podobno kakor Nietzschejev junak. Oba ljubita samoto, oba prezirata vladarje sve-ta, oba sovražita tudi množico, oba se ponašata z nekim mističnim znanjem (kar je za prostožidarja pač razumljivo, za Nietzscheja pa, če ne vemo za izvirnik, malo presenečljivo) in oba pridigujeta tudi nadčloveka.

Skratka, ni dvoma, da je Nietzsche ide-jo in temelje svojega dela dobil iz te knji-ge in tako nam postane marsikatera skrivnost razumljiva. Govoriti o plagiatu pa bi bilo malo pretirano. Razlika med obema deloma je kakor med ljudskimi in Goethejevim Favstom. Zanimivo pa je, da je Nietzsche, ki je strastno pobijal prostožidarstvo, osnovo svojega največje-ga dela dobil baš pri prostožidarju.

Usoda kanadskega preko-oceanskega letala

Kanadsko prekooceansko letalo »Train of the Caribou«, ki je prejšnji teden pri-spelo na Angleško, je učakalo nesladen konec. Stotnik Reid je hotel z neko damo odleteti iz Bristolja v Manchester. Zaradi slabega vremena je moral v Ham-btu pristati. Pri tem je letalo zadelo v ognje-ro letališča. Krila so se mu odlomila, pro-peler je šel na kose in tudi del trupa se je razbil. Oba potnika sta še srečno ušla z lahkimi poškodbami.

„Lepotna kraljica“

Gđ. Jose Mandelera, izvoljena za letošnjo belgijsko lepoticu

SPORTNE in VETRNE JOPIČE

bajaco obleke, lahke obleke iz volne, fresca ali platna bouret itd. nudi po najnižjih cenah

Drago Schwab

Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Italija poziva k pitju vina

V septembru ostavi Padovo nov motor-ni vlak, da obišče v tromesečni vožnji vsa Italijo in izvede med prebivalstvom pro-pagando za pitje domačih vin. Velik lepak na njem z napisom »Pijte več vina!« bo opozarjal na to, da si more v njem vsak-do za majhen denar privoščiti najboljših italijanskih vin.

Notranje in poljedelsko ministrstvo sta si izmislila ta način propagande in dala zgraditi ta vlak, ki ni nič drugega nego po-tujoča vinska klet. V poedinih vagonih ni-sa samo shrambe za vino z modernimi bla-dilnimi napravami, temveč tudi prave to-čilnice, v katerih bo lahko vsakdo pokušal izbrane vinske vrste.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

A NEKDOTA

Hindenburg je bil na svojih inspekcijah zelo natančen, zanimal se je za stvari, ki drugim čisto niso padle na um. Tako je polagal važnost na to, da se v vojaku ne vzgoji samo čut za oddaljenost cilja, tem-več tudi za čas. Na neki inspekciji je sto-pil k nekemu rekrutu in ga vprašal, da-li ve, koliko traja 10 minut. »No, deset mi-nut.« se je odrezal novinec. Hindenburg se je hotel prepričati, da-li ima vojak čut za čas in je dejal: »Vzel bom svojo uro in ko boste mislili, da je deset minut prešlo, pa recite glasno: Stoj! Rekrut je stal strumno in je le od časa do časa kakor v zadregi pogledal malo stran. Po petih minutah je Hindenburg vprašal ali je določeni čas že minil. Rekrut je zanikal, a na sekundo točno je zaklical »Stoj!«, ko je deset minut minilo. Hindenburg se je silno začudil ta-ko dobro razvitemu časovnemu čutu in je vojaka vprašal, od kod ga ima. »Od ure na stolpu tam preko, ekselencija.« je mla-denič odvrnil, ne da bi pomislil. Tako ka-kor ob tej priliki se ni Hindenburg baje nikoli smejal.

VSAK DAN ENA

»No, in zdaj mi povej, kateri prodajalec je bil?« (Judge).

Gđ. France s svojim avtom (Renault), ki je prejela prvo nagrado za svoj originalni kostum v Aixu les Bains

Dve izredni jesenski prireditvi

Velike priprave za slovanske plesne in za glasbeno razstavo

Ljubljana, 15. avgusta. Tujsko-prometni svet mestne občine ljubljanske in ljubljanski veleposrednik pripravljata veliko prireditev »Slovanski ples«, ki se bo vršila v zvezi z Glasbeno razstavo v okviru letošnjega jesenskega veleposredja v Ljubljani od 1. do 10. septembra. Na tej prireditvi bodo sodelovali vsi slovanski narodi razen Lužičkih Srbov. Spored bo izredno pester in zanimiv.

Jugoslovenci zapeljejo: belokranjsko kolo, raj pod lipo pri Ziljanah (Koroška Avstrija), istrsko kolo (društvo »Istra«, Zagreb), kajkavsko kolo iz Lugalova (drmež), slavonsko kolo iz Andrijeveca, kolo z otoka Krka (stari hrvaški tanez iz Dobrinja), narodno kolo iz Koruše (Moreška in Kumpanja), šumadijsko kolo iz Požarevca, slovaško kolo iz Novega Sada, bunjevačko kolo iz Subotice, banatsko kolo iz Pančeva, kolo iz španske Črne gore, črnogorsko kolo, baranjsko kolo iz Belega, A) matri hercegovaško kolo iz Trebinja.

Celji bodo zastopani z naslednjimi tremi skupinami: krojovni odbor na odnošni podarske skupnosti v Plzinu, II. šolska zupa v Brnu (3 skupine po 8 oseb) in slovaška skupina iz Bratislave. Poljska skupina pride iz Zakopan. Bolgarsko kolo bo iz Sofije. Slednjič nastopijo ruski emigranti. Prireditve bodo na sokolskem telovadšču v Tivoliju.

Druge velike prireditve bo glasbena razstava. Že leta 1932 ob šestdesetletnici Glasbene Matice smo imeli v Ljubljani »glasbeno razstavo«, ki je zbudila ogromno zanimanje. V javnosti še ni bilo nikdar

zdrženih toliko dokazil naše glasbene kulture. Letošnja glasbena razstava pa bo še večja in popolnejša, zlasti je izpolnjen material, ki prikazuje našo glasbeno kulturo v Ameriki in na Madžarskem.

Glasbena Matica in kulturni delavci na glasbenem poprišču so razstavo pregledno organizirali tako: Narodna pesem: viri, prireditve, ponaredela glasbila. Narodna pesem, zarisana v zemljevid slovenskega ozemlja. Umetna glasba: najstarejši slovenski skladatelji, stare korne knjige, molitveniki, rokopisi, fotografije redkih slovenskih pesmaric, skladatelji pred l. 1840, in dobe Citalnice, pred l. 1872 in do danes. 150 risanih portretov skladateljev je napravil prof. Saša Santel. Sedi: 20 stenskih preglednih tabel s slovensko glasbeno zgodovino dr. Mantuanija, statistika glasbenih šol v dravski banovini, slike slovenskih upodabljalčij umetnikov z glasbenimi motivi, kipi slovenskih skladateljev in posmrtnih maske, fotografije starih in novih orgel, fotografije hiš in cerkva v Ljubljani, kjer so bili prirejeni koncerti, zastave pevskih in glasbenih društev, zanimiva odlikovanja umirlih glasbenikov, orgle, klavirji, harmoniji, harmonike, goslarški izdelki naših mojstrov in šol, izdelovanje tamburice, slovenske plošče, mladinska zborovska literatura, gledališka glasba s sceničnimi osnutki, tiskanje not in notna pisava raznih stoletij. Tedaj vsakega ogromno glasbena, zbrana z mrtavljeno pridnostjo, ki zasluži priznanje s tem, da bo razstava privedla na tisoče posetnikov iz mesta, s dežele, iz vse Jugoslavije.

nasprotnika bila po močeh precej neznaka, ni niti za trenutek povzela ostreje note. Publiko — okoli 300 — je bila s predavanjem v splošnem zelo zadovoljna, le nekateri so si želeli večjega števila golov. Vsem ni nikoli ustreženo.

Prvi je spravljal žogo v mrežo Zemljič v 5. min. s centrom skoraj iz kota, težko da je nameraval prav ta učinek svoje akcije. Drugi zgodilec je bil že bolj prepričan, dosegel ga je Jež v 24. min. Tik pred koncem polčasa je pretvoril Pepek — iz offside — Ježev predložek v tretji gol. V drugem polčasu se je po četrte ure povzelo stanje na 6 : 0, dvakrat je bil Pepek uspešen, tretjič pa je Jež. Potem se je igralo še bolj ležerno in šele v 34. min. je Zemljič z lepo solo-akcijo, ko je »predbril« vse obrambo, postavil končni rezultat.

Sodil je g. Mrdnjen precej površno, predvsem glede offsidov.

Mers : Primorje jun. 2 : 1 (1 : 1)

Marsovci so v zanimivi predtekmi tesno emagali črno-beli naraščaj. Sodil je gospod Strah.

Beograd : Zagreb 3 : 2 (0 : 2)

Zagreb, 15. avgusta.

Na igrišču Concordije se je odigrala danes popoldne pred 4000 gledalci 26. nogometna tekma med reprezentancama Beograda in Zagreba, ki jo je Beograd proti pričakovanju — Zagreb je do odnora že vodil z 2 : 0 — odločil v svojo korist.

Tekma se je igrala zelo nervozno in v ostrem tempu. Vodstvo za Zagreb je dosegel Pric v 9. min., drugi gol pa je že nekaj minut kasneje zabil Petrak. Do odnora so bili Zagrebčani tudi sicer v premoči. Po odnoru so Beograščani menjali postavbo, kar jim je tudi prineslo uspeh. Že v 2. min. je zabil Marjanović prvi, minuto kasneje drugi in 34. min. isti igralec še tretji gol ter s tem zasigural Beogradu zmago. Beograščani so bili v drugem delu igre boljši, toda po gori obeh polčasov bi bil bolj realen neodločen rezultat.

Mariborska Svoboda igra

SK Svoboda : SK Admira (Grazec)
9 : 4 (3 : 0)

Maribor, 15. avgusta.

Danes dopoldne je novo pečeno član slovenske sliče SK Svoboda odigral prijateljsko tekmo z graško Admro. Tekma se je končala z dokaj neobičajnim rezultatom in so prišli na svoj račun vsi, ki so prijatelji številnih golov. Sicer pa tekma ni bila nič posebnega. Odigrali so jo v slogu zadnjih tekem mariborskih klubov. Sodil je g. Frankl, publike je bilo okrog 200.

Zanimivi sklepi JNS

Beograd, 15. avgusta. p. Snoti je imel upravni odbor JNS sejo, na kateri je došlo igralce, ki bodo prišli v postev za postavbo v nogometni tekmi proti Poljski, in sicer: Jakšić, Spasić, Ivković, Matokić, Jazbec, Arsenjević, Gajer, Lehner, Tirnanić, Marjanović, Glisović, Vujadinović, Sekulić, Petrak in Milošević. Moštvo bo definitivno določeno na prihodnji seji. Predsednik BSK Jugoslavije in Hajduk, naj se nedeljsko tekmovalstvo za državno prvenstvo odgodi, ni bila odobrena. Sprejet je bil predlog ljubljanske sekcije zbor sodnikov, naj se reaktivira sodnik Vodišek, ki je bil leta 1930 disvalificiran. Splitški Hajduk je bil suspendiran od nadaljnje igranja, dokler ne plača svojega dolga 5000 Din BSK.

S seje je bila izdana objava, da niso točni glasovi, po katerih se misli izpremeniti sistem tekem za državno prvenstvo. V tem je stvar o izpremembi načina igranja tekem za državno prvenstvo v rešnici naslednja:

Jugoslavija ni hotela predložiti na seji svojega predloga, ker je smatrala, da bi ga moral podati BSK. Na drugi strani je BSK menjal, da ne more prvi predlagati ukinitve tega sistema, ker bi bilo to v nasprotju z njegovim dosedanjim zadržanjem. BSK ni predlagal izpremembe, ker tega ni napravila niti Jugoslavija niti BSK. Dejstvo je torej, da žele vsi beograjski klubi, naj bi se izpremenili dosednji sistem, vendar pa noče biti nihče prvi, ki bi hotel sprožiti ta predlog.

V nekaj vrstah. Vprašanje novega sistema odigravanja nogometnih tekem za državno prvenstvo je obžalo na mrtvi točki. Minister za telesno vzgojo dr. Angjelinović je medtem demantiral vesti, da je sprejel zadevne predloge od predsednika JNS Filipovića, torkova seja upravnega odbora JNS pa tudi ni prinesla končne odločitve. Kaže pa vse, da bo ostalo pri starem. JNS je — menda tudi že s to prognozo — delegiral sodnike za nedeljske tekme, in sicer v Beograd Kniferja, v Apatini Podgradskega, v Niš Nenkovica, v Sarajvo (dva dni) Bažanta ter v Zagreb (za tekmo Hašk : Ilirija) Sarena (kot nadomestnika pa Fochta). — Včeraj je odpotovala v Bukarešto naša vojaška reprezentanca, ki bo tamkaj nastopila na sportnih tekmah vojaških timov Male antante. Na sporedu so nogometne, plavalne, lahkoatletske in sabljaške tekme ter konjske dirke. Našo odpravo vodi general Juršić. — V Magdeburgu so bili v terek doseženi naslednji rezultati : v skokih za moške : 1. Esser (Nemč) 137.74 ; v finalu na 100 m prosto za dame : Den Ouden (Hol.) 1:07.1. V predtekmovalnih na 4 krat 200 m prosto je zmagala Madžarska (9:23.9) nad Nemčijo in Anglijo ter Francijo (9:51.6) nad Italijo in Dansko. V predtekmovalnih na 400 m prosto so zmagali Signori (It.) s 5:24.2, Sengyel (Madž.) s 5:14.3, Taris (Fr.) s 5:03.2 in Angyal (Madž.) s 5:13.4. V waterpolu je Jugoslavija izgubila proti Madžarski 1:3 (1 : 1); ostale waterpolo-tekme so se končale : Nemčija : Španija 6 : 1 (2 : 1), Francija : Belgija 4 : 2 in Švedska : Češkoslovaška 6 : 0. — Dunajski Rapid je na daljši turneji po Angliji in je prvo igro proti Glasgow Rangers izgubil z 1 : 3 (0 : 3). Gledalcev je imel 60.000.

Svečan sprejem naših hazenašev v Zagrebu. Kakor na vsej poti od Jesenice mimo Kranja in Ljubljane je našo hazensko družino, ki se je včeraj z opoldanskim brzim vlakom vrnila iz Londona z naslovom svetovnega pravača, čakal tudi v Zagrebu nad vse svečan sprejem. Na kolodvoru se je zbrala velika množica občinstva ter številni zastopniki sportnih organizacij, med njimi zagrebški podban dr. Hadžić, ki je pozdravil naše prve svetovne pravkarje in imeno ministra dr. Andrićeviča, S. kole-

SHELL TOX

SIGURNA SHRT
VSEM INSEKTOM

dvora je meto krenila v mesto povorka, v kateri so šliči Zagrebčanov med vzklikanjem spremili zmagovalno hazensko družino v mesto.

Današ zmaguje v nogometa. V včerajšnji nogometni tekmi je dunajsko moštvo zmagalo nad madžarskim moštvom s 4:2 (1:0).

Velike strelske tekme v Mariboru

Maribor, 13. avgusta.

Ob prički mariborskega tedna sta priredila Mariborsko strelsko okrožje in Slovensko lovsko društvo (podružnica Maribor) velike strelske tekme na vojaškem strelšču v Radvanju, ki so v vsakem pogledu zelo lepo uspeli. Razveseljivo je, da se naše strelske tekme od leta do leta tehnično izboljšujejo in da so številne obiskane.

Mariborsko strelsko okrožje je opravilo tridenčno nagradno streljanje v dneh 11. 12. in 13. t. m. Organizacija prireditve je bila v rokah g. podpolkovnika Bajle Stanešića, prof. Cestnika in ravatelja Boštvarja. Bila je vzorna. Tekem so se udeležili skoraj vse strelske družine mariborskega okrožja, številčno pa sta bili najbolji zastopani družini iz Sv. Jurja in Svečine. Tekmovali so na naslednjih tarčah : na zmagovalni, mestni, častniški, kmetski in malokalibrski (moški in damski). Vsega skupaj so oddali 8060 streliv. Rezultati :

Zmagovalna tarča : 1. prof. Pero Cestnik 208 točk, 2. Tone Majer, visokolec 178; 3. Robert Vukmanić, knjigovodski mojster, 178; 4. Dušan Hinič, puškar, 172; 5. Alojz Paskalo (Svečina) 163 točk.

Častniška tarča : 1. podpolkovnik Bajle Stanešić 203 točke; 2. major Svetozar Gerovac 198; 3. major Vojislav Mastič 177.

Splošna tarča : 1. podpolkovnik Stanešić 182 točk; 2. Tone Majer 179; 3. prof. Cestnik 179; 4. Vukmanić 178; 5. Hinič 177; 6. Terčelj (Sv. Jurij) 165 točk.

Mestna tarča : 1. Vukmanić 212 točk; 2. prof. Cestnik 201; 3. T. Majer 182; 4. podpolkovnik Stanešić 175; 5. Moravec 186.

Meddružinska tarča : 1. Strelska družina Sv. Jurij 506; 2. Svečina 434 točk.

Malokalibrska zmagovalna tarča (moška) : 1. prof. Cestnik 253; 2. Vukmanić 239; 3. Terčelj (Sv. Jurij) 232 točk.

Malokalibrska splošna tarča (moška) : 1. prof. Cestnik 183; 2. Vukmanić 179; 3. Terčelj 132 točk.

Malokalibrska zmagovalna tarča (damska) : 1. ga. Vukmanićeva 162; 2. Kušarjeva 138; 3. Leberjeva 130; 4. Hiničeva 126; 5. Luknarjeva 124; 6. Terčeljeva 116 točk.

Zadnji dan uspeha »Mariborskega tedna«

Maribor, 15. avgusta.

Danes se je zaključil »Mariborski teden«. Le prireditve, ki so bile za zaključek na sporedu, so predložile na prihodnje nedelje. Zadnji dan si je ogledalo »Mariborski teden« več Avstrijcev, ki so se pripeljali v Maribor z avtobusi, in tudi mnogi okolčanov. Da je letos pretežna večina obiskovalcev zadovoljna z vsem, kar nudi »Mariborski teden«, dokazuje, da je mnogo ljudi izrazilo željo, da bi se prireditve in razstave podaljšale do nedelje. Tej želji pa odbor zadruge »Mariborskega tedna«, ki je imel v terek zvečer sejo, ni mogel ustreči.

Dopoldne so bile za spomin vse razstave »Mariborskega tedna« filmane. Prav tako so filmali tudi zabavišne in improvizirane otvoritve letošnjega »Mariborskega tedna«.

Šahovski turnir v Mariboru zaključen

Prvo in drugo nagrado si delita Piro in Steiner, tretja je Mentikova.

Maribor, 15. avgusta. Danes dopoldne se je zaključil mednarodni šahovski turnir. Rezultati IX. kola so bili naslednji : Steiner je v 23. potezi premagal dr. Drezgo, Spielman Mentikovo v 34. potezi, dr. Astaloš in Stupan sta remizirala v 25. potezi, Vidmar in Rejfič sta prav tako končala remis.

Vasja Piro »polovili« prvak

Zaključno stanje točk je bilo naslednje : 1. in 2. Piro in Steiner, ki sta dosegla vsak po 6 in pol točke, sta prejela po 2500 Din nagrade, 3. Mentikova s 5 točkami je dobila 1500 Din nagrade, 4. in 5. Rejfič in Spielman, ki sta dosegla po 4 in pol točke, sta prejela 900 Din, 6. dr. Astaloš 3, 7. Vidmar ml. 2 in pol, 8. prof. Stupan 2, 9. dr. Drezga 1 in pol točke. Poslednji so prejeli po 100 Din nagrade. Zvečer so imeli poslovilni banket, ki so se ga udeležili tudi zastopniki mesta in drugi povabljeni. V celoti je uspel turnir prav zadovoljivo in je dal nekaj zelo lepih, mojstrskih partij.

Radio

Četrtek, 16. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče, — 12.45: Poročila, — 13: Čas, plošče, — 19: Zabavni fejttoni (Niko Pirnat), — 19.30: Plošče po željah poslušalcev, — 20: Prenos iz Beograda, — 21: Prenos z unionskega vrta, — 22: Čas poročila, zabavna glasba.

S P O R T

Novi rekordi na Ljubelju

Na včerajšnji četrti dirki na tej gorski progi je bil trikrat izboljšan dosedanji rekord. Novi rekorder je spet Zagrebčan Uroič s časom 5:11

Tržič, 15. avgusta.

Danes dopoldne se je četrtič vršila velika mednarodna motociklistična hitrostna dirka na tradicionalni gorski progi od Pristave barona Borna do vrha Ljubelja. Proga je ena najtežjih v Evropi in zahteva od vozačev izredne sposobnosti in prisotnosti. Saj ima na 1550 m n. m. manj kot 32 izredno ostrih zavojev, ki imajo najmanj 30 stopinj vzpona, nekateri pa celo 33 stopinj. Dočim je na ravni progi odločevala hitrost močnejšega motorja, je na ovinkih igrala odlično vlogo tehnična izvežbanost posameznih dirkačev.

Dirke so bile izredno zanimive in napete. Dosedanji rekord na progi je branil najboljši jugoslovanski dirkač Anton Uroič iz Zagreba, imel pa je letos izredno nevarnega konkurenta v Gradčanu Hubertu Hubmannu, za katerim je le malo zaostajal njegov brat Hans. Uroičev rekord je bil kar trikrat zbolšan. Najprej ga je za 10 sekund zboljšal Hubert Hubmann, ki je pri drugi vožnji novi rekord ponovno zboljšal za 6 sekund, nato pa se je Uroiču posrečilo, da je pri tretjem polkusu za 4 sekunde zboljšal čas izvrstnega Gradčana in dosegel čas, ki je za polnih 20 sekund boljši kakor dosedanji rekord na tej progi.

Organizacija, ki je bila v rokah MK Mirje, je bila brezhibna. Med množičnim občinstvom, ki je zlasti na strmih in nevarnih ovinkih z velikim zanimanjem opazovalo dirko, so se na cilju zbrali tudi ministar za telesno vzgojo naroda g. dr. Gr. Angjelinović, ki je bil pokrovitelj prireditve, dalje častni predsednik ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, in zastopnik komandanta divizije komandant 16. artiljerijskega polka polkovnik g. Jovanović in številni drugi odlični gostje. Vreme je bilo ves čas prav lepo, le na cilju je bila silna in mraz bura.

Za favorite so pred pričetkom tekmovalna veličja lanksi zmagovalce Anton Uroič, oha graška udeležena brata Hubert in Hans Hubmann ter naš sletečji Kranjec Ludvik Starič. Mnogo šans pa se je dajalo tudi drugemu udeležencu iz Zagreba Antonu Štribanu. Dosedanji rekord na progi je imel Uroič s časom 5:31. Tehnični rezultati so bili :

Kategorija 250 ccm sportna tipa :
1. Anton Štriban, (motor A. S.) 6:07;
2. Rajko Jelovčan (Hermes) na BSA 6:43.

Kategorija 350 ccm sportna tipa :
1. Hubmann Hubert (Velocette 350 ccm) 5:21.8 (nov rekord);
2. Anton Štriban (A. S. 250 ccm) 6:08.2;
3. Jelovčan Rajko (BSA 250 ccm) 6:41.

Kategorija do 1000 ccm sportna tipa :
1. Hubmann Hubert (Velocette 350 ccm) 5:15.8 (nov rekord);
2. Uroič Anton (Motocachoch 500 ccm) 5:24;

3. Kovačič Norbert (Trst-Norton 500 ccm) 5:55;
4. Hubmann Hans (Rudge 500 ccm) 5:58.8.

Kategorija do 500 ccm sportna tipa :
1. Uroič Anton (Motocachoch 500 ccm) 5:11, nov rekord in najboljši čas dneva;
2. Hubmann Hubert (Velocette 350 ccm) 5:16;

3. Hubmann Hans (Rudge 500 ccm) 5:31.2.
Turnir motorji do 250 ccm :
1. Hanja Boškovičeva (Zagreb, Puch) 7:58.

Turnir motorji do 350 ccm :
1. Hanja Boškovičeva (Zagreb, Puch 250 ccm) 7:56.

Turnir motorji do 500 ccm :
1. Breznik Dušan (Mirija, Sunbeam 500 ccm) 6:42;
2. Hanja Boškovičeva (Puch 250 ccm) 7:52.

Turnir motorji do 1000 ccm :
1. Uroič Anton (Motocachoch 850 ccm) 5:59;
2. Breznik Dušan (Sunbeam 500 ccm) 6:50.

Po končani dirki, ki je trajala od 10. do pol 14. so bile v gostinji pri Ankeletu pod Sv. Anjo razdeljene nagrade. Anton Uroič je dobil prehodni pokal Viktorja Kocbeka za najboljši čas dneva, dočim je izvrstni Hubert Hubmann prejel krasno spominsko darilo. Breznik je bil nagradjen, ker je dosegel najboljši čas izmed turnir motorjev. Masteria Vilka pa je čakalo posebno darilo kot najboljšega dirkača MK Mirje. Tradicionalna dirka na Ljubelju je tudi letos uspela nad vse pričakovanje.

Celjani niso bili močan nasprotnik

Včeraj je enajstotica Primorja z lahkoto zmagala nad reprezentanco Celja s 7:0 (3:0).

Ljubljana, 15. avgusta.

Celjska reprezentanca je bila sestavljena iz igralcev Olimpa in Celja, ki sta dala vsak polovico moštva. Na kombinaciji se ni mnogo obnesla. Spočetka je moštvo pokazalo nekaj starta in držalo kake četrt ure v odprti igri ravnovesje z nasprotnikom. Potem pa se je čedalje bolj pokazalo, da v moštvi ni enotne volje, skupnosti, povezanosti. Nekaj kombinacij po sredi je dalo naslutiti, da bi se enajst mož utegnilo s par treningi vigrati, večji del igre pa je igralo enajst posameznikov, od katerih je bilo nekaj dobrih, velika večina pa povprečna.

Se najbolj enotna je bila ožja obramba obenem najboljši del moštva. Vratar je branil s precejšnjo srečo in z velikim pogumom, kar je prejel v mrežo, se gotovo ni dalo, razen enega gola, braniti. Ugajal je pridi Cacer, ki ima dober start in velik smisel za igro. Bil je dolgo najboljši v enajstotici, proti koncu igre je, kakor v ostalem skoraj vse moštvo, podlegel prevelikim naporom. Srednja vrsta se je morala večinoma omejiti na obrambno delo in je se za ta del svoje naloge bila prebika. Srednja krila sta igrala izmenoma vsak po en polčas Drajč in Pressinger s prilično enakim uspehom. Napad je bil brez kri, sredina je bila bolj zasedena, imela je par lepih prilik, toda preden so si ti napadalci naravnali žogo, je nasprotna obramba

ba že davno zatrla vsak poskus resnejšega strela. Moštvo ni držalo do konca in je v drugem polčasu nudilo le šibek odpor.

Moštvi sta nastopili v postavah :
Primorje : Logar-Hassl, Bertonec I. Zemljak, Slamič, Boncelj-Slamberger, Makovec (Pupo), Bertonec II. Jež, Zemljič.
Celje : Stanič (O), Zupanc (C), Cater (O) Gross (O), Drajč (O), Pressinger (C) - Gohec (C), Kožuh (O), Pressinger (C), Tkalič (O), Ahlik.

Črno-beli

niso trčili na močnega nasprotnika in so v ležernem stilu izdatno zmagali. Ob malo večjem naprežanju bi bili z lahkoto izbili večji rezultat. Napad je razen desnega krila mnogo, pa neprecizno, streljal, nekoliko žog se je odbilo od prečke. V igri je bil zmeren, ni uporabljal ostrosti in tiste poteze naprej za vsako ceno, ki sicer nosi uspehe. Srednja vrsta je suvereno obvladovala polje in ni dala nasprotnemu napadu dihati. Obramba je bila zanesljiva in je včas, ko je bilo res potrebno, pokazala tudi nekaj požrtvovalnosti. Logar ni imel pravega dela, ali je narkrat zelo dobro posredoval in potrdil svoj sloves. Moštvo je seveda prevladovalo i tehnično i kombinatorno, tudi v startu je prekašalo svojega nasprotnika, kar je vse sicer razvidno že iz rezultata.

Igra je bila zelo »prijateljska«, fair in lepa. Ni šlo za točke, in ker sta poleg tega

Borze

Beograd. Deviz : Amsterdam 2300.40 do 2311.76, Berlin 1325.64—1336.49, Bruselj 797.46—801.40, Carib 1108.35—1113.85, New York ček 3316.61—3344.87, kabel 3338.61 do 3366.87, London 170.42—172.02, Pariz 223.88 do 225, Pava 140.95—141.81, Mfan 290.74 do 293.14. — Vrednote : Vojna škoda 333 do 334 (333, 332), za september 334—335, za december 333.5—337 (336.5, 336, 334.5), 7% investicijsko 71.5—72, 4% agrarne 38.5 do 39, 6% beghuske 58.75—59 (59, 58.75), 7% Blair 56.75—57.75 (57.50), 8% Blair 66 do 67, 8% posojilo DHB 79 ponudba, Narodna banka 4040—4102, PAB 218—219.5 (219). — Privatni kliring : avstrijski siling 7.9119—8.0119, angleški funti 233.20 do 234.80, španske pesete 610 ponudba, franc. franc. 21.90—22.00.

